

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
 ללא פרסומות. ללא חדשות. ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

המקובל רבי אליהו הכהן הידוע בכינויו האיתמרי או בעל ה'שבט מוסר' זצ"ל: נולד באיזמיר בשנת ת"ט (1659). מחכמי איזמיר במאה ה-17-18. מגיל רך למד קבלה והקדיש את עיקר מרצו וזמנו לקבלה. מגדולי הדרשנים. מגיל צעיר החל לדרוש ברבים. ורבים השיב מעוון בדרשותיו ובתוכחותיו ובמתק לשונו. וכבר בא לו אדם מישראל בביתו יום שבת קודש אחר הדרוש ונשק ידיו, ואמר לו: 'ידע הרב כי הייתי מוכן לעשות עבירה והיום הזה בשומעי דרוש הרב, חזרתי בי ונפקחו עיני'.

במקרה אחר העיד על אדם שגילה את אוזנו כי היה בדעתו לאבד עצמו לדעת, ולאחר דברי הרב חזר בו. ביום מן הימים עלו ביתו וחנותו באש והוא הפך לעני גמור ובביתו לא היה מה לאכול. למרות זאת הצדיק עליו דין שמיים ואמר על הכל: "גם זו לטובה". בנוסף לצרה זו, תלאות רבות פקדו את הצדיק. בנו יצחק נפטר לפתע והוא התאבל עליו ימים רבים. אולם הוא המשיך להתעלות בדרכי ה'. נפטר ב-ח' אדר ב' תפ"ט (1729). חי כ-70 שנים.

אביו: ר' אברהם שלמה (שימש כרב באיזמיר, ונודע כבעל חסד וענוותן. חילק את כל כספו לעניים. עסק בפדיון שבויים וכאשר לא השיג את הסכום לשחרור, נכנס במקומו לבית-האסורים ואת האסיר שלח לשבות בביתו). **בנו:** ר' יצחק (נפטר בחיי רבינו). **מספריו:** קרוב לארבעים ספרים חיבר, אולם לא כל ספריו ראו אור הדפוס וחלקם נשרפו. **ישבט מוסר**- דברי מוסר וחיזוק לעבודת ה' **ימדרש האיתמרי**- דרשות וחלקם נשרפו. **ימדרש תלפיות**- מדרשים ואגדות **מעיל צדקה**- על חשיבות הצדקה **אגדת אליהו**- פירוש על אגדות הירושלמי (ב' כרכים) **יידו בכל**- דרשות וחידושים **סימוכין לעד**- על התורה **יחוט של חסד**- ביאור על התורה **ידינא פשרא**- פירוש על שיה"ש, מגילת רות ומגילת אסתר **יולא עוד אלא**.

רבי אליהו הושפע רבות מאביו הגדול, ר' אברהם שלמה הכהן ששימש כרב באיזמיר, ונודע כבעל חסד וענוותן. הרבה לדאוג לעניים ולספק להם את צרכיהם. כאשר ניסה לאכופ אחרים להתנדב לצדקה, נתקל לעיתים בחירופים, כפי שהוא מספר: "התביישתי רבות מאנשים ריקים ופוחזים, אשר פערו פיהם לבלי חוק, באומרם, מה המעשה הזה, אשר הוא עושה?!" והוא היה מפייסם בדברים ולא היה כועס עליהם. **רושמי קורותיו מעידים עליו, שאת כל הונו היה מפזר לעניים וכל מר נפש היה פונה אליו.**

עסק בפדיון שבויים יהודים שנפלו בידי הנכרים לאחר גזירות ת"ח ות"ט והיה צורך בגיוס סכומי כסף עצומים כדי לשחררם. והיה מקבל בעבורם בושות רבות וחירופים, כדי לקבץ פדיונם מאנשים קשים אשר ביטחונם בממון. בין היתר מסופר על מפעלו המיוחד של רבי אברהם שלמה הכהן לעזרת העצורים בבתי הכלא של הנכרים. מנהגו היה שבערבי שבתות היה מפקיד סכומים גדולים בידי הנהלת בית האסורים על מנת שזו תשחרר את האסירים היהודים שיוכלו לשבות בביתם.

כמה פעמים אירע לו שהיה יוצא החבוש מבית האסורים ובורח ורבי אברהם שלמה היה מפסיד את דמי הערבות שהפקיד עבורו. קרה מקרה שפעם אחת כשלא היה בידו הסכום הנדרש לשחרר את האסיר, נכנס הוא במקומו לבית האסורים, ואת החבוש שהיה כלוא בבית האסורים שלח לשבות בביתו.

הושפע גם משני אחיו ובייחוד מאחיו הגדול, ר' יצחק. וכך מתארו: "מעולם לא לבש בגדי משי ולא שאר לבושים, אשר היו חדשים ולא מנעלים, לבד מטולאים על חורבן מקדש ה', ובהיותו בן שמונה עשרה שנים, חשקה נפשו להלוך לירושלים - ולא היה יכולת בידו להלוך, ומרוב חשקו שם לדרך פעמיו להלוך ברגליו אחר שיירה שהייתה הולכת והקדוש ברוך הוא עשה לו נסים אין חקר, והלך לבית המדרש ולא יצא משם מעולם והיה מסתפק בהכרחי, ומעיד אני עליו שמים וארץ, שלא למד דבר בתורה שלא קיימה".

להלן סיפור מופלא אשר סיפר הקדוש ר' אליהו הכהן בספרו "מעיל צדקה", שיש בו רבות כדי ללמדנו על מעלת הצדקה ומהו השכר העצום השמור לעתיד לבוא: היה עשיר קמץ שנמנע כל ימיו מלתת פרוטה לצדקה, תמיד דחה הוא את בקשותיהם של העניים. באחת מפגישותיו של הרב עם אותו עשיר, שניסה ללא הצלחה לשכנעו לעזור לעניים, פנה אליו הרב ואמר לו: "בקשה קטנה לי אליך אנא ממך אל תשיב פני ריקם ותקיימנה", "מה היא בקשתך?" שאל העשיר. "כל אדם מגיע קיצו" ענה לו הרב והוסיף: "אנא! תן לי 'תקיעת-כף' שתבוא אלי בחלום לאחר פטירתך ותאמר לי מה נעשה בשמים בדיןך", "**בסדר גמור**" ענה העשיר, והושיט את ידו לתקיעת כף, "לפחות ירתיע עונשו את ההולכים בדרכו" חשב הרב.

לא עברו ימים מרובים ו**אותו עשיר נפטר ואף הופיע בחלומו של הרב כשכולו מאיר וזוהר באור יקרות.** לתמיהת הרב: "איך זכה הוא לאור זה?" ענהו העשיר: "כשהגעתי לבית דין של מעלה באו אלפי מקטרגים ומזיקים לחבל בנשמת, על אשר התעלמתי מהעניים והמסכנים. הייתי בחרדה נוראה, הבנתי שתוך דקות ימסרוני בידיהם של מזיקים אלו. ניסיתי לעורר רחמים על עצמי אך ללא הועיל.

לפתע הופיע מלאך זוהר ומאיר בעל כח רב, שגירש את כל המזיקים כולם והרגיעני באומרו: "**אל תחשוש לא יאונה לך כל רע**", והזכירוני, שמלאך זה נברא שלושה ימים לפני פטירת, עת הייתי סועד ארוחת בוקר - ובסיום ארוחתי הגיע עני ואביון והתחנן באומרו: "**אנא!!! תן לי דבר מאכל קטן, היות שכבר שלושה ימים לא אכלתי כלום**".

לבי נשבר ממראהו הנורא ונתתי לו רק את הביצה, שהייתה מונחת על השולחן, האיש בלע את הביצה ברעבתנות ויצא, ומאותה ביצה התחזק וניצל ממוות, ואף הצליח להביא מזון לבני ביתו, והוא זה שהצילני והאיר את פני באור יקרות זה.

הרב הנסתר המקובל יהודה זרחיה מרדכי לייב חיים הלוי סגל זצ"ל- נולד בשושן פורים ה'תרפ"ד (1924) בירושלים. נקרא על שם סבו, הגאון ר' יהודה זרחיה אזולאי, ששימש כחכם באשי. בינקותו עברו הוריו לגור בנווה שלום שביפו. בהיותו כבן שנתיים נחטף, ואביו מצאו בחסדי שמים בתוך שק על שכמו של ערבי. כבר משחר ילדותו ניכרו בו כשרונות מזהירים. למד בתלמוד תורה שערי תורה ביפו. בהיותו כבן תשע שנים היה דורש בבתי-כנסת, ורבים הגיעו לחזות בתופעה נדירה זו.

בבחרותו למד בישיבת לומז'ה בפתח תקווה, שם היה מתלמידי הרב שך ובמשך תקופה אף לן עמו בחדרו. באותה תקופה היה בקשר עם החזון אי"ש, אשר כינהו 'ארי בין אריות' (אבל הוא עצמו כתב בענוותנותו: "אני מכריז ומודיע שאני לצערי מקטני בני ישראל - גם במעשים טובים וגם בהשגות וגם בתורה וביראת שמים"). בהיותו כבן 19 שנים החל לעמוד לימינו של אביו בישיבת 'שערי תורה' שביפו. רבינו היה אוסף ילדים ונערים עניים אשר לא זכו לפת לחם באותם ימים קשים, קונה עבורם מאכל ומלבוש, כדי שישבו ויעסקו בתורה. לאחר נישואיו, כיהן כר"מ בישיבתו של האדמו"ר ר' חיים מרדכי רוזנבוים מנדבורנא. בשנת ה'תשי"ג (1953), בהיותו כבן 29, מונה לשמש כרבה של שכונת קריית שלום בדרום תל אביב, בתפקיד זה כיהן כ-48 שנים.

גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. התפרסם כפועל מופתים. ענוותן מופלא. השתדל להסתיר את גאונותו העצומה בש"ס, בשולחן ערוך, בחסידות ובמוסר. מ-ל"ו הצדיקים הנסתרים. זכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב. הרבה להתרועע עם הצדיקים הנסתרים- ר' יהודה לאון פטילון (הצייר), ר' חיים כהן (החלבן), ר' מאיר זילברשטיין, ר' יוסף וולטוך, ר' מנחם מינכן הלפרין ועוד מקובלים נסתרים. נפטר במוצ"ש שבת, ט' אדר ה'תשס"א (2001). חי כ-77 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים. הרב לא השאיר צאצאים.

סבא: ר' יעקב מנדלבוים (מצד אמו). **סבתא:** מרת פייגה (מצד אמו). **סבא:** ר' יהודה זרחיה אזולאי (החכם באשי- מצד אביו). **אביו:** ר' שפטיה (שעפטיל- מצאצאי השל"ה הקדוש וכן היה תלמיד-חבר של ר' מאיר שמחה מדינסק ה'אור-שמח'. נודע כעילוי מיאנישקל').
אמו: מרת חנה עלקא (בת ר' יעקב מנדלבוים). **אחותו:** מרת לאה (בעלה ר' חיים זוננפלד - רב שכונת נווה אביבים בתל אביב). **מרבתי:** ר' אלעזר מנחם מן שך, ר' ראובן כץ (מח"ס דגל ראובן ושימש כאב"ד העיר). **אשתו:** מרת אסתר (בתו של ד"ר מיכאל יעקובוביץ' ששימש כרופאו של האדמו"ר ר' אברהם יעקב מסדיגורא בעל "אביר יעקב"- נישא בשנת ה'תשט"ו).

מספריו: יצמח יהודה- על הש"ס וש"ע (5 כרכים) • משפטי החן- על התורה ידורשי ה'- מוסר יראשית העבודה- מוסר וחסידות • חידושי רבי יהודה זרחיה- על הש"ס • צדיק פלא- פרקי הוד ומופת ואורחות חייו של רבינו.

להלן סיפורים המובאים מתוך הספר הנפלא 'הצדיק פלא': על העובדה שרוח-הקודש שרתה על הרב ניתן ללמוד מהסיפורים הבאים: פעם באמצע התפילה ניגש רבינו לאחד מהמתפללים ואמר לו: "קח את הטלית ולך לביתך מיד!". הלה התפלא, על שהוא כביכול מגורש מבית הכנסת, בצר לו שמע לרב והגיע לביתו. שם להפתעתו המרובה מצא את אשתו מחוסרת הכרה. מיד הוא הזעיק את כוחות ההצלה, ומשם פינו את רעייתו לבית-הרפואה. לאחר שחיי אשתו ניצלו, אמרו לו הרופאים: "משמיי שלחו אותך הביתה להזעיק עזרה".

○ יפר אחד מתלמידיו: פעם נעלמו לאמי תכשיטים יקרים, והיא חשדה באחת השכנות, אשר הייתה יוצאת ובאה תדיר לביתם, אך לא הייתה בטוחה ולא הרגישה נעים לדבר איתה על זה. היא פנתה לרבינו וביקשה שיגיד לה רק אם היא צודקת בחשדותיה. הרבי אמר לה: "זו לא השכנה". היא ניצלה את ההזדמנות ושאלה: "אם כן, היכן הם?", ורבינו השיב: "בארון ההוא בפינה זו לא חיפשת, התכשיטים מונחים שם". מיד נכנסה לביתה ובדקה, וכאשר דיבר - כך היה.

○ ום אחד באתי לבית דודי, (שהיה ממקורבי רבינו). כשהגעתי לביתו צלצל הטלפון. בצד השני נשמע קולו של רבינו, שעד כה כמעט ולא הכרתיו, רק שמעתי מאבי אודותיו. הרב דרש בשלום הבית ושאל לזהותי. לאחר מכן שאל לשלום אבי ולשלומי. באותה התקופה סבלתי מכאבי ראש מטרידים, ולמרות כל הבדיקות שבצעתי - לא יכלו הרופאים למצוא את הסיבה לכך. סיפורתי לרבינו, והרב השתתף בצערי, ואז דיבר בשבח מצוות הצדקה, תוך שהוא מיעץ לי להפריש מדי יום מספר פרוטות לצדקה. תוך כדי שיחה, חלפה בראשי המחשבה: "מי יודע כמה זמן יעבור, עד שארפא מכאבים אלו". והנה שומע אני את קולו של הרב: "לא כמו שאתה חושב שייקח זמן רב, תתחיל וה' יעזור!". וכך היה. מיד כשהתחלתי להפריש את הפרוטות לצדקה, חלפו הכאבים ונעלמו כלא היו.

○ ודי מ.ע. היה גבאי ביה"כ 'בני בנימין' בקריית שלום. באחד הימים קיבל אירוע מוחי ל"ע, וכל צדו הימני השתתק. יום אחד בא בנו אליי ובכה ברצותו להיכנס לרבינו ולבקש ברכתו. סיפורתי זאת לרבנית תחי', והשיבה, שאם יש אפשרות להביאו ברכב לבית הצדיק, הרב ירד לרכב ויברכו. אחרי טרחה מרובה זאת עשינו, הרב נכנס לרכב ודיבר עם דודי כעשרים דקות, ברכו ועודדו. למחרת לקחתי את הרב לתפילת מנחה ושאל הצדיק לשלום הדוד. אמרתי לו, שחוששים שיצטרכו לקחתו לבית לווינשטיין לרגל מצבו הקשה. אמר לי הרב: "תגיד לבנים שלא ידאגו, הוא יבריא". והוסיף ואמר: "הוא גבאי בית-כנסת. אתה חושב שזה דבר פשוט? הוא לא צריך 'בית לווינשטיין' ולא שום דבר, ותראה שעוד כמה חודשים גם מקל הוא לא ייצטרך. נתנו לו מהשמיים עוד עשר שנים!". ואכן, כאשר אמר רבינו כך היה. מצבו השתפר להפליא ולאחר כשלושה חודשים חזר לעבודת הגבאות כמקודם! לאחר עשר שנים בדיוק התבקש לבית עולמו.

הגאון הצדיק רבי דוד בן ציון קליין זצ"ל- נולד ב-ה'ת"ר"פ בעיר הלמץ שבצ'כוסלובקיה. בהיותו כבן תשע שנים בלבד נפטר אביו. בתחילה למד בישיבתו של אב"ד הלמץ. בהמשך עבר לישיבתו של אב"ד נייטרא ולאחר שפרצה מלחמת העולם השנייה עבר ללמוד בישיבתו של האדמו"ר מקוסון. שם נחשב לבחור המתמיד של הישיבה וכן ניכר צדקותו המופלגת. חבריו מאותה תקופה העידו על סדר יומו העמוס בתורה ויראת שמיים, שהחל משעות הבוקר המוקדמות ועד שעות הלילה הקטנות. **כשהרגיש שעומד להירדם היה מניח את רגליו במים קרים כדי שיוכל להמשיך בהתמדתו ברציפות בתורה הקדושה.** גם המעורר של הישיבה, שהייתה דרכו להעיר את הבחורים בשעה ארבע לפנות בוקר, אמר לראש הישיבה כי מעולם לא הצליח להעיר את הבחור דוד בן ציון קליין כי אף פעם לא היה בחדרו באותה עת, רק רכון על הגמרא בהיכל הישיבה.

בשנות האימה בשואה שתה את כוס התרעלה במחנות העבודה במונקטאבור במשך ארבע שנים ואף איבד שם את כל משפחתו, בתקופה קשה זו מסר את נפשו על היהדות והקפיד במיוחד שלא להכניס מאכלות אסורות לפיו, גם כשהדבר היה כרוך בגדר פיקוח נפש ממש, וכפי שהעיד על עצמו (בספרו 'תהילות דוד'): **"במשך כל אותן השנים לא בא לפי בשר פיגול ח"ו כי נזרתי עצמי ממאכלות אסורות ובמצבים מרים וקשים חיזקתי עצמי והתגברתי בעזרת ה' יתברך"**. בשנת ה'תש"א הובל עם קבוצת בחורים להרי הקרפטים. שוב הטרידה את ראשו מאין יאכלו אוכל כשר. והנה נכנס למחנה חייל הונגרי דובר אידיש וסיפר להם מהיכן יוכלו להשיג חלב כשר. (רבינו סיפר כי בטוח שהחייל הוא אליהו הנביא שכן היה מדבר אידיש רהוטה ואף יעץ להם מהיכן להשיג אוכל כשר ולאחר מכן נעלם ויותר כבר לא נראה להם. כמו כן הרב העיד על עצמו שבשואה זכה לא אחת לגילוי אליהו שהציל אותו מציפורני הנאצים הארורים ימ"ש).

בשנת ה'תש"ט עלה לארץ. בתחילה התגורר בחדרה ובהמשך החל לשמש כרב היישוב 'יסודות' מיום היווסדו. תפקיד אותו מילא למעלה מ-60 שנים. **ענוותן. שקדן שאין כדוגמתו. בעל רוח-הקודש. האיר פנים לכל אחד.** נפטר ב-ט' אדר ה'תשס"ט (2009). חי כ-90 שנים. את מקומו ממלא בנו הגאון ר' יעקב חיים.

אביו: ר' יוסף. **מרבתינו:** הגאון ר' יואל זאב גולשטיין (אב"ד הלמץ ומח"ס 'נחלת יואל זאב'), הגאון ר' שמואל דוד אונגר הי"ד (אב"ד נייטרא ומח"ס 'נאות דשא'), האדמו"ר ר' ישראל הלוי רוטנברג (מח"ס 'אור מלא' מקוסון). **ילדיו:** הגאון רבי יעקב חיים. **מספריו:** ישו"ת תהלות דוד.

○ יפר נכדו של הרב על שקדנותו של הרב ואהבת התורה שבו: "בכל ערב פסח הייתי נוסע, בתור ילד, לעזור לו לנקות את ארון הספרים לפסח, והוא היה בא בבוקר, מתוך ניסיון להקל עליי, והיה מוציא את הספר הראשון כדי לעזור לי לנקות את הספרייה. **ולא משנה איזה ספר שהיה פותח כדי להתחיל לעזור - לאחר כמה שעות היה אפשר למצוא אותו באותה תנוחה, שהוציא את הספר ולומד בו"**.

על מעלתו של הרב ניתן ללמוד מתוך הסיפור, שאחת מבנותיו סיפרה על ליל הסדר בבית האב: "אבא היה קם לאחר אמירת 'שפוך חמתך' ויוצא החוצה והולך הרבה אחרי הבית עד סוף השביל של הרחוב. חשבתי, שכך כולם נוהגים, אומרת הבת, אבל לאחר נישואיי הבנתי, שרק הוא. בשנה לאחר מכן שאלתי אותו 'למה הוא יוצא?' והוא השיב לי: **"אליהו הנביא היה פה, צריך ללוות אותו"**.

בשנתו האחרונה כשהיה כבר בגיל 90, ושכב בביה"ח, אירע שבת אחת בבוקר, שהתעורר והתאונן כי כואב לו. קראו מיד לאחות, והיא שאלה: "מה כואב?". מיד אמר שהוא רוצה 'אח' ולא 'אחות'. האחות הסבירה שרק מאוחר יותר יבוא האח, ואז אמר "אם כך, לא כואב דבר". גם לאחר שכנועים של נכדיו לא הסכים ואמר שאין שום כאב. בלילה במוצ"ש, כשהגיע האח לטפל בו הזדעזע ואמר: **"אינני מבין איך החזיק מעמד יום שלם. הוא היה בגדר סכנה ממש"**, ואילו הרב כל אותה עת היה חיוך על מסירות נפשו למען הקדושה.

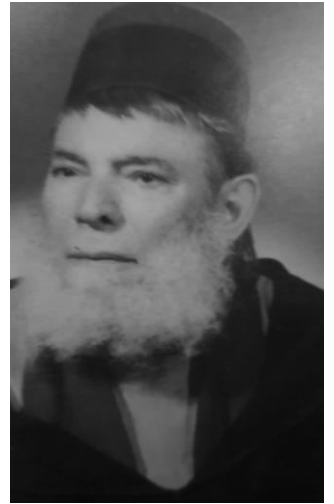
באחת השבתות בביה"ח עת אשר שהה אחד הנכדים ליד מיטתו, פתח הרב את עיניו ואמר 'מזל טוב'. ומיד שאל: 'היכן אחיך? רצוני לאמר לו מזל טוב, נולד לו בן'. הנכד חשב שמדובר בבלבול שהתעורר אז משנתו. אך לא עברו עשר דקות והנה עולה אחיו מהקומה למטה מתוך מחלקת היולדות ומבשר לסבא על לידת בנו לפני כעשר דקות. הנכד ההמום סיפר, שהוא והרב ידעו טרם שבא...

בנכדיו מספרים על ההתייחסות של הרופאים לרב, כשהיה בביה"ח. פעם לאחר ניתוח, שהיה אמור לערוך שעות, היות שהיה מסובך, אך פלא היה - והניתוח עבר בקלות ובזמן קצר. הרופא אמר אז לבני המשפחה "הרגשתי שמלאכים מסייעים לי בידים".

בפעם אחרת הגיע רופא ואמר שחייב את תודתו לרב על הילד שנולד לו, וסיפר שלפני כשנה טיפל ברב ואחרי הניתוח ביקש ברכה מהרב כיוון שלא זכה שנים לילדים, והבטיחו הרב, ואכן הברכה התקיימה.

בני-המשפחה מספרים את אשר שמעו מאביהם: "בזמן השואה שקל 25 ק"ג ללא אוכל ושתייה. הנאצים הריצו אותם קילומטרים ימים ושבעות בלי הפסקות. רוב האנשים מתו מרעב. וגם אבא הרגיש, שהוא קורס והחליט לגשת לחייל, שרכב על סוס ולבקש דבר לח להרטיב את פיו אחרי ימים, שלא הגיע טרף לפיו, הוא הסתכן במוות, אך אמר לעצמו או ירייה, או שאמות מרעב. אך החייל הסכים לתת לו פרוסת לחם, אבא לא אכל את הלחם, שכן לא נטל ידיו, אך בעיקר שמח הברכה לה יזכה, שכן שבועות לא זכה לברך על 'נטילת ידיים'. הוא החל ללכת שעות לחפש מים להרטיב את ידיו, לפתע הרגיש, שאחד שהולך לידו כייס את הלחם, אבא לא הגיב. "שאלתי את אבא: 'מה עשית?' - 'וכי יכולתי לעשות משהו, כמו שאני רעב גם הוא רעב... ומחלתי לו'. המעניין הוא, כי במשך השנים הגיע אדם מבוגר למעונו של הרב וביקש את סליחתו, היה זה האדם שכייס את פרוסת הלחם, הרב השיבו בחיוך: **"מחלתי לך כבר אז בלב שלם"**.

הגאון הרב יוסף מאיר נחמיאש זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ה (1885) כבן בכור בעיר מראקש שבמרוקו לשושלת מפורסמת במערב שיחסי את עצמם כצאצאי הנביא נחמיה בן חכליה, ולאות כבוד כינו עצמם על שמו. 'נחמיה' השתבש ל'נחמיאש' במבטא הספרדי, מקום מוצא בני המשפחה קודם הגירוש. מהמפורסמים שברבני המשפחה היה רבי יוסף נחמיאש מהעיר טולדו שבספרד שחי לפני כ-700 שנה והיה תלמידו של הרא"ש. אחריו בקודש עמדו רבנים גדולים דור אחר דור.

בצעירותו שימש כמלמד דרדקי מסור בעבודתו ותלמידו גדולו בתורה וביראת שמים. בנוסף שימש סופר סת"ם. עבודתו בקודש היתה בצניעות גדולה, בינו לבין קונו. הירבה בתעניות וסיגופים וכן צם ארבעים יום רצופים, בהם לא אכל ולא שתה, רק בערבים טעם טעימה קלה של ערק ושקדים, והמשיך בעבודת קונו.

כאשר עלה רבינו לארץ הקודש, בעת הגיעו לעיר קריית-גת, יצא להקביל את פניו רבי מרדכי אלמליח זצ"ל רב העיר, ואמר לו: "עכשיו שכבודו הגיע אלינו, ראוי הוא להיות רב המקום". רבינו בענוותנותו סירב להצעות הרבנות והשררה, וברח מכל תארי כבוד ויקר. שמו של רבינו נודע למרחקים ומכל קצווי הארץ היו באים אליו להתברך ולהיושע.

מלומד בניסים. היה מומחה לכתיבת קמיעות, הרב היה לוקח דיו וכותב שמות קודש על צלחת חרס ומנגב בעזרת נייר ומורח על חולים ורבים נושעו ממנו. היה דואג לפזר מהונו לאביונים. בסוף ימיו היה בעל יסורים והצדיק קיבלם באהבה. נפטר בי' אדר ה'תשכ"ז (1967). חי כ-82 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים בחלקת הרבנים חכמי מערב.

סבא (מצד האב): המקובל ר' שאול (נולדו לו שלושה ילדים - ר' דוד הגדול, ר' אברהם ור' שלמה). **אביו:** הרה"ג ר' שלמה (המכונה מהרש"ן מח"ס 'ויחכם שלמה' על התורה). **אימו:** הצדקת מרת זוהרה. **מרבתי:** אביו, ר' שלמה, דודו, ר' יצחק נחמיאש. **ילדיו:** ר' ניסים, ר' שלמה ור' דוד, מרת אסתר, מרת מגי ומרת סוזן. **מספריו:** יכתבי יד בתורת הסוד שעדיין לא יצאו לדפוס.

רבינו ניחן בענוה יתירה. על פתח ביתו שבמרוקו רשמו בני ביתו 'יוסף נחמיאש', ומתחת- תוארו 'הרב'. כשנתקל בזאת בשובו לביתו, מיד נטל סכין ומיהר למחוק את תיבת 'הרב'.

ודר יומו היה להפליא. תפילתו החלה בעלות השחר, וארכה עד השעה עשר בבוקר. לאחר מכן, היה יושב ועוסק בתורה הקדושה, ובפרט בספרי הקבלה שהיו חביבים עליו ביותר. לאחר מכן בשעות הצהריים היה מקבל קהל עד שעות הערב המאוחרות. רבינו היה מומחה לקמיעות ובצירופי שמות הקודש, שבכוחם לשדד מערכות הטבע ולשלוח מזור לחולים. חכמה זו למד מאביו זיע"א. רבינו היה כותב על צלחת בזו הלשון: 'בזכות אבותיי הקדושים שהקב"ה ישלח... לפלוני בן פלוני', ולאחר מכן היה מוחק עם צמר גפן את אשר כתב ומעביר על גופו של האיש, וכך היה מחולל פלאות בעז"ה.

כאשר נולד לרבינו בנו בכורו הרב ניסים, מצבו הכלכלי היה קשה, ולא היה לו מאין להכין צרכי סעודת הברית. בלילה שקודם הברית, ישב וחקך בדעתו כיצד יעשה סעודה לכל החכמים והציבור שאמורים לפקוד את הבית למחרת, ובתוך כך נרדם. והנה בחלומו נגלה לפניו אביו הקדוש ר' שלמה, ובירכו בברכת 'מזל טוב'.

בראות אביו את מבטו העגום, הוסיף לברכו ולעודדו, ואמר לו שאלו לך דאוג כלל, כי מחר יצא לרחוב 'דרב עומר' בו שוכנים כל סוחרי היהודים, ושם ימצא שני סוחרים והם ימלאו את כל משאלותיו ואף נקב בשמותיהם של הסוחרים. למחרת יצא רבינו לשוק כפי שאביו אמר לו בחלום, ומיד שמע סוחר הקורא לו בשמו. ניגש רבינו לסוחר, והלה אמר לו בפנים שוחקות: "מזל טוב, שמעתי שלכבוד תורתו נולד בן, ובדיוק היום קיבלתי מסוחר ערבי במתנה שישה תרנגולים, והרי לך לצרכי הסעודה". בעוד הוא מדבר עימו, בא הסוחר השני ואמר לרבינו, שזה עתה סגר עסקה מצוינת, וברצונו לתת לרב את דמי המעשר (מפי רבי מאיר אביטבול הי"ו).

גם לאחר שרבינו השתקע בארץ הקודש, היה נוסע מידי פעם למרוקו להתפלל על קברי אבותיו (זיארה). באחת מנסיעותיו לקברו של ר' יצחק נחמיאש, הפליג רבינו באוניה והים געש ולא שקט והיה חשש ניכר שהאוניה לא תעמוד בטלטולי הסערה והיא תישבר. עיניהם של כל המפליגים היו נשואות אל רבינו. הצדיק עלה לסיפון האוניה, הוציא מחיקו חתיכה מהאפיקומן (היה זה לאחר חג הפסח), השליכה לים ואמר: "יהי רצון שבזכות אבותיי הקדושים תהיה לנו הצלה וישועה". מיד נח הים מזעפו, והיה קידוש ה' גדול.

מעשה שהיה עם עו"ד יהודי מחו"ל שהשלטון בארה"ב הטיל עליו קנס כספי גדול מאוד, והיה לו צער גדול והיה מתפלל שבורא עולם שירחם עליו בזכות הצדיקים. בלילה שכב לישון והנה בחלומו הופיע לו צדיק מחכמי מרוקו ואמר לו: "אל תדאג בני, בעז"ה הצדק יצא לאור ולא תצטרך לשלם את הקנס".

למרות שבדרך הטבע לא היתה שום אפשרות שלא לשלם את הקנס העצום, בדרך פלא הוא יצא זכאי במשפט. אותו עו"ד היה מחפש ושואל על הרב שבירך אותו בחלום, עד שבסייעתא דשמיא הגיע אל בני המשפחה - אל ר' ניסים, בנו בכורו של הרב ואל שאר אחיו וכהכרת הטוב לצדיק שהופיע בחלומו, תרם ועשה לרב מצבה חדשה על קיברו בהר המנוחות.

ר' א. נחמיאש, בין הצדיק עומד להוציא ספר על משפחת נחמיאש.

מי שיש לו חומר או תמונות או רוצה להיות שותף בוצאה, נא להתקשר לספריה הספרדית 02-5372265

הרב חיים יוסף דוד אזולאי - החיד"א זצ"ל: נולד בירושלים בשנת ה'תפ"ד (1724). כישרונותיו המופלאים כבר התגלו בצעירותו. בהיותו בן שנים עשרה כתב חידושי תורה וחיבר דרשות. בראש אחת מן התשובות להלכה, שנדפסו בספריו, מתנוסס התאריך שנת ה'תצ"ז (1737), דהיינו בהיותו בן 13 שנים בלבד! כל חבריו ללימודים היו גדולים ממנו, ביניהם גאונים מפורסמים ובעלי כשרונות מופלגים: מהרי"ט אלגזי, (לימים רבה של ירושלים) ועוד. רבינו התבלט בהשפעת חידושיו ובכוח זיכרונם המדהים. בשנת ה'תק"ג (1743) עלה לירושלים 'אור חיים' הקדוש ושהה בה שנה אחת (עד לפטירתו). באותה שנה למד רבינו מפיו רבות והוא מזכירו תכופות בספריו. גם בתורת הקבלה התעלה ונמנה עם ראשי חבורתו של גדול המקובלים, רבי שלום שרעבי (הרש"ש זצ"ל).

בגיל צעיר כבר עמד רבינו בראש ישיבה משלו, ותלמידיו התייחסו אליו ביראת כבוד מופלגת. בטרם מלאו לו שלושים ביקשוהו ראשי עדת הספרדים בחברון לצאת לקהילות ישראל בחו"ל, כדי להתרימן לביסוס הקהילה. הוא יצא כשד"ר (שלוחי דרבנן) לאיטליה, גרמניה, הולנד, אנגליה וצרפת, תורכיה ומצרים. תוך כדי מסעו קשר קשרים עם גדולי הדור וזכה להוקרה ולכבוד. רבינו לא זכה לחזור לארץ ישראל על אף כל ניסיונותיו והוא נפטר בליוורנו בליל שבת פרשת זכור, י"א אדר ה'תקס"ו (1806). נטמן בהר המנוחות בירושלים. חי כ-80 שנים.

סבא: ר' אברהם (בעל "חסד לאברהם"). **אביו:** ר' רפאל יצחק זרחיה. **בנו:** ר' אברהם. **נכדו:** ר' משה. **מרבתי:** ר' חיים בן עטר (בעל 'אור החיים' הקדוש), ר' יונה נבון, ר' יצחק הכהן רפפורט (בעל "בתי כהונה"), ר' גדליה חיון (מייסד ישיבת המקובלים 'בית אל'), ר' שלום שרעבי (הרש"ש), ר' אליעזר נחום (הראשון לציון). **מספריו:** כמות הספרים המיוחסת לרבינו שנויה במחלוקת.

מ-72 ספרים ועד 160 ספרים! מביניהם: ברכי יוסף- פירוש לשולחן ערוך יאהבת דוד- דרשות ישפה אחת- פירוש על הגדה של פסח פתח עיניים- פירוש על אגדות התלמוד מראית העין- חידושים וביאורים על הש"ס זרוע ימין- פירוש על מסכת אבות ימורה באצבע- הנהגות לשבתות, חגים וחודשי השנה זיכרון משה- על גמרא ופוסקים בית מנוחה- סדר לימוד ליארצייט כיסא רחמים- על מסכתות קטנות טוב עין- שו"ת יחיים שאל- שו"ת יוסף אומץ- שו"ת ילחם מן השמים- פירוש על התורה יאוהל יוסף- פירוש על תהלים יחומת אנ"ך- פירוש על אוריתא נביאי כתובי

מסופר על רבינו, שהיה רגיל להריח טבק בכל עת ובכל זמן. קופסת אבק הטבק לא זזה מידו כל היום. וגם בלילה היה נעור משנתו נוטל את ידיו ומריח מן הטבק וחוזר לישון. פעם בהיותו בדרך, מסעותיו כשד"ר מארץ הקודש, הגיע לצרפת. שם שבת ביום השבת בביתו של אחד הגבירים ולן אצל גביר שני. כי כך היה המנהג, שהיו קונים בתרומה גדולה לטובת ארץ ישראל את הזכות, שהשליח יסעד או ילון אצל מישהו. ושניים זכו בו באותה שבת, אחד לסעודה ואחד ללינה.

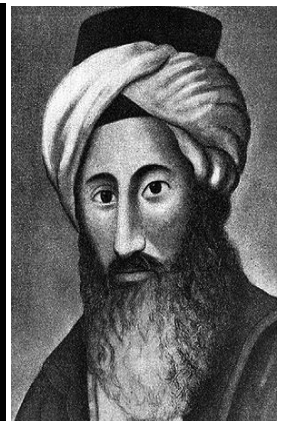
הימים ימי חורף היו, שלגים ורוחות עזים השתוללו וסערו בחוץ, וכשניעור הרב כדרכו באמצע הלילה לשאוף טבק, חיפש וחיפש ולא מצא את קופסתו. בתוך כך נזכר, כי שכח והשאיר את קופסת הטבק בבית הגביר השני. מיד התלבש בזריזות והלך למקום, שסעד שם ונקש בשער. ירדו בני הבית לראות מי בדלת. חיל ורעדה אחזתם בראותם כי מרן החיד"א בכבודו ובעצמו בא באמצע הלילה ובמזג אוויר סוער. הרב הרגיעם באומרו שרק שכח משהו באולם הסעודה. נכנס ונטל את קופסת הטבק, ומיהר וחזר לבית העשיר השני.

משהגיע לאכסנייתו ושכב על משכבו, נתן לעצמו דין וחשבון. "מה עשיתי? בשביל קופסת הטבק הערתי משנתם את בני ביתו של הגביר, ואף את משרתי הבית, שבוודאי היו עייפים ויגעיים מעבודתם במשך היום ומתוקה שנת העובד!". מיד נתמלא כל כולו חרטה וצער גדול על המעשה, אשר עשה. הניח את קופסת הטבק הצידה, ושוב לא נגע בה והדיר עצמו מן הריח, וכל הלילה נדדה שנתו מעיניו בשל רגשי חרטה ומוסר כליות.

למחרת בשבת בבוקר, ציווה הרב להכריז בעיר, שידרוש בבית הכנסת הגדול אחרי קריאת התורה, וכל בני העיר יתאספו לשם. כשסיימו את קריאת התורה, עלה הרב על הבימה ובקול ספוג דמעות סיפר לקהל את כל אותו מעשה, שהיה לו עם קופסת הטבק. והמשיך ואמר: "רבתי! גם מקודם ידעתי גם ידעתי מיעוט ערכי הדל. אדם מועט לעולם, אך מתוך מכשול הטבק שקרה לי, נוכחתי שלא יכולתי למשול בעצמי ולשלוט על רצוני אפילו שעה קלה. רבותי, במטותא מכם, אם יש את נפשכם לחלוק כבוד לארץ הקודש, אינני רשאי למנוע, אבל לי לשמי, עיניכם הוראות כי אינני כדאי וראוי לכבוד".

"הריני מבקש סליחה ומחילה", סיים מרן החיד"א, "מכל העובדים בבתי שני הגבירים ומבעלי הבתים שהעזתי בהם פנים להפריע מנוחתם. ולשם תשובת המשקל, הנני נודר בזה נדר גדול לאלוקי ישראל, על דעת המקום ברוך הוא ועל דעת הקהל הקדוש הזה, שמהיום והלאה לא אוסיף לשאוף טבק כל עיקר מעתה ועד עולם, וה' הטוב יכפר בעדי". כששמעו את הדברים האלה געו כל היום בבכיה, ואמרו לו: "מעולם לא נשמעה דרשה, שתעורר להרהורי תשובה בכל הלבבות כדרשה זו שדרש מרן באותה השבת".

הרב חיים יוסף דוד אזולאי - החיד"א זצ"ל: נולד בירושלים בשנת ה'תפ"ד (1724). כישירוניתו המופלאים כבר התגלו בצעירותו. בהיותו בן שנים עשרה כתב חידושי תורה וחיבר דרשות. בראש אחת מן התשובות להלכה, שנדפסו בספריו, מתנוסס התאריך שנת ה'תצ"ז (1737), דהיינו בהיותו בן 13 שנים בלבד! כל חבריו ללימודים היו גדולים ממנו, ביניהם גאונים מפורסמים ובעלי כישרונות מופלגים: מהרי"ט אלגזי, (לימים רבה של ירושלים) ועוד. רבינו התבלט בהשפעת חידושינו ובכוח זיכרונו המדהים. בשנת ה'תק"ג (1743) עלה לירושלים 'אור חיים' הקדוש ושהה בה שנה אחת (עד לפטירתו). באותה שנה למד רבינו מפיו רבות והוא מזכירו תכופות בספריו. גם בתורת הקבלה התעלה ונמנה עם ראשי חבורתו של גדול המקובלים, רבי שלום שרעבי (הרש"ש זצ"ל).

בגיל צעיר כבר עמד רבינו בראש ישיבה משלו, ותלמידיו התייחסו אליו ביראת כבוד מופלגת. בטרם מלאו לו שלושים ביקשוהו ראשי עדת הספרדים בחברון לצאת לקהילות ישראל בחו"ל, כדי להתרימן לביסוס הקהילה. הוא יצא כשד"ר (שלוחי דרבנן) לאיטליה, גרמניה, הולנד, אנגליה וצרפת, תורכיה ומצרים. תוך כדי מסעו קשר קשרים עם גדולי הדור וזכה להוקרה ולכבוד. רבינו לא זכה לחזור לארץ ישראל על אף כל ניסיונותיו והוא נפטר בליוורנו בליל שבת פרשת זכור, י"א אדר ה'תקס"ו (1806). נטמן בהר המנוחות בירושלים. חי כ-80 שנים.

סבא: ר' אברהם (בעל 'חסד לאברהם'). **אביו:** ר' רפאל יצחק זרחיה. **בנו:** ר' אברהם. **נכדו:** ר' משה. **מרבתינו:** ר' חיים בן עטר (בעל 'אור החיים' הקדוש), ר' יונה נבון, ר' יצחק הכהן רפפורט (בעל 'בתי כהונה'), ר' גדליה חיון (מייסד ישיבת המקובלים 'בית אל'), ר' שלום שרעבי (הרש"ש), ר' אליעזר נחום (הראשון לציון). **מספריו:** כמות הספרים המיוחסת לרבינו שנויה במחלוקת.

מ-72 ספרים ועד 160 ספרים! מביניהם: **יברכי יוסף** - פירוש לשולחן ערוך של פסח **יפתח עיניים** - על אגדות התלמוד **יברכי יוסף** - פירוש לשולחן ערוך על הש"ס **זרוע ימין** - על מסכת אבות **ימורה באצבע** - הנהגות לשבתות, חגים וחודשי השנה **יזכרון משה** - על גמרא ופוסקים **בית מנוחה** - סדר לימוד ליארצייט **כיסא רחמים** - על מסכתות קטנות **טוב עין** - שו"ת **חיים שאל** - שו"ת **יוסף אומץ** - שו"ת **ילחם מן השמים** - על התורה **אוהל יוסף** - פירוש על תהלים **חומת אנ"ך** - פירוש על אוריתא נביאי כתובי

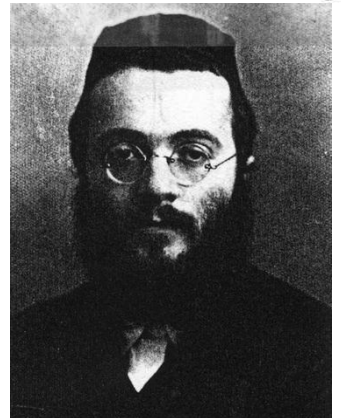
בספר 'עלינו לשבח' מובא סיפור מצמרר על גדולתו של רבינו: אדם אחד הגיע לחיד"א ובפניו קובלנה על אשתו שנסתרה עם פלוני. החיד"א ישב עם דיני העיר, והשיב כי הוא חייב לגרשה. בספר 'שם הגדולים החדש', אות ח' סימן כ"ט, מסופר, שהדיינים בהיותם קרובים לאותה אשה, רצו לחפות עליה, ועל-כן הם פנו לחיד"א ושאלוהו: "ילמדנו רבינו, מאין מקור דין זה לשפוט בלא עדים? אין זאת אלא דברי נביאות, והלא 'לא בשמיים היא' ואם נעשה משפט על-פי רוח הקודש, עלול לצאת משפט מעוקל, כי אין בזמן הזה אין נביא אלא דברי חז"ל על-פי דברי תורתנו הקדושה". החיד"א לא השיבם, אלא פנה שוב לבעל וציווה עליו לגרש את אשתו. כראותם כי לא ענה להם, הלכו הדיינים לקרובי האשה, אשר היו נכבדי העיר, וסיפרו להם את כל סיפור המעשה, ואז פרצה מחלוקת גדולה בעיר.

כשמוע החיד"א את המריבה, שלח וקרא לאשה. היא עלתה לחדר לימודו ובית תפילתו. כשראה אותה, הרב קם מכסאו והלך לארון הקודש, לקח ספר תורה וקרא באזניה פרשת הסוטה בטעמי המקרא. האישה הסתובבה והרב קרא בקול: "אם לא שטית... ואת כי שטית". אך שמה את רגלה על המדרגה הראשונה, לא הספיקה לרדת עד שפניה נהפכו לירקון, ועיניה בלטו, וכל הכתוב בפרשה התקיים בה. למשמע קול זעקתה התאספו ובאו הדיינים, וכן רבים מאנשי העיר לראות את המחזה הנורא הזה. ויבהלו מאד, וקראו: "הוציאו את אותה שלא תטמא את בית רבינו", ויאמרו איש אל רעהו: "עתה ידענו כי איש אלוקים קדוש הוא, ודבר ה' בפיו אמת".

כשעלה לארץ, ניגש להקביל את פני רבו 'אור החיים' הקדוש. כשהגיע לבית רבו, שמח רבו לקראתו. החיד"א ישב בביתו כשבוע ימים. כאשר יצא איחל לו רבו שיזכה להגיע לארץ הקדושה, ונתן בידו מכתב, ואמר לו להניח את המכתב בכותל המערבי. החיד"א קשר את המכתב בבגדו ויצא לדרך. אחרי תלאות רבות, זכה להגיע לארץ וקיבל על עצמו שלא ליהנות מן הצדקה. לאחר מכן עלה לירושלים, קנה חמור, בעזרתו הוביל טיח, ומכרו בחוצות ירושלים, ומעבודה קשה זו פירנס הרב את בני ביתו בדוחק כשנתיים. לפתע מת חמורו.

רבינו אמר לבני ביתו: "אין זה כי אם חטאתי מבלי דעת, על כן באה אלי הצרה". מישמש בבגדיו, ומצא את המכתב, ונבהל מאד. נודע לו במה חטא: שנתיים מעל בשליחות רבו. טבל ש"י טבילות, וישב בתענית. לקח את המכתב בקדושה, ניגש ברעדה לכותל, והניח את המכתב. כשנכנס לביהמ"ד, נפל פחדו על האנשים שהיו שם. הם ניגשו אליו באימה. התפלא הרב: "אני בארץ יותר משנתיים, ומדוע אתם מברכים אותי לשלום רק היום?" ענו לו: "ראינו שפניך מאירים". אנשי המקום שלחו אליו את ה'מרא דאתרא' שיברר את השינוי הגדול שחל בפניו. סיפר לו החיד"א: "את חטאי אני מזכיר. כל הימים שאני בארץ, לא זכרתי את המכתב שנתן לי רבי 'אור החיים' הקדוש להניחו בכותל. רק היום, אחרי שקיבלתי עונש מהשמיים, מצאתי את עווני, והזדרזתי לקיים את הבטחתי". אמר לו החכם: "ברצוני לראות את המכתב". החיד"א מ'אן. משראה כך, גזר עליו שילך עימו לכותל. כשהגיעו למקום הראה לו החיד"א מרחוק את המקום בו הניח את המכתב. לקח החכם את המכתב, ומצא בו כתוב: "אחותי כלה! אבקש ממך שתבואי לעזרה בצרה לתלמידי יקירי". משקרא החכם את המכתב, חזר לביהמ"ד, ומינה את רבינו למורה צדק.

האדמו"ר הרב אברהם בורנשטיין מסוכטשוב זצ"ל - נולד ב-כ"ה בתשרי ה'תקצ"ט (1838) בבנדין שבפולין. מצאצאי הרמ"א והש"ך. בילדותו עברה משפחתו לגור באולקוש, שם מונה אביו לרב ולאחר מכן אף כיהן ברבנות ביאלה פודולסק. כישרונותיו התגלו בגיל מוקדם מאוד. כבר בגיל שנתיים התפלל בסידור כראוי. כשמלאו לו שלוש שנים היו לוקחו אביו אל שיעורו עם בחורי הישיבה. **בגיל של חמש-שש כבר היה מלמד שיעור בבקיות ובחריפות לבחורי ישיבה. בהיותו בן עשר סיים את הש"ס כולו וחדש חידושים.** שמו יצא לתהילה בכל הסביבה וקראו לו **'העילוי מאולקוש'**.

לאחר נישואיו התגורר בבית חותנו במשך שבע שנים עד פטירתו בשנת ה'תרי"ט (1859). כעבור ארבע שנים מפטירת חותנו, בשנת ה'תרכ"ג בהיותו כבן 24 שנים בלבד התמנה לרבה של פרצ'ב, שם שהה מספר שנים, עד שפוטר עקב רצונם של פרנסי העיר למנות לרב את גיסו, בן חותנו, ר' דוד והוא עבר לכהן כרב בקרושניץ. בשנת ה'תר"ל (1870) אחר פטירת רבי חנוך העניך החל לכהן כאדמו"ר. בשנת ה'תרל"ו (1876) עבר לכהן ברבנות נשלסק אולם לאחר שפסל שניים מהשוחטים בעיר, הללו דאגו שתהיה גזירת גירוש על רבינו וכן נשפט על כך. בשנת ה'תרמ"ג (1883) עבר לכהן כרב העיר סוכטשוב, בה הקים ישיבה במקביל לחצר החסידית בראשותו וחסידים רבים נהרו אליו. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו.** נפטר ב-י"א אדר א' ה'תר"ע (1910). חי כ-72 שנים. ציונו בסוכטשוב. בנו, ר' שמואל מילא את מקומו באדמו"רות.

סבא (מצד אביו): ר' אהרון משצ'קוץ'ין. **אביו:** ר' זאב נחום (רבה של ביאלה פודולסק ובנדין. מח"ס 'אגודת איזוב'). **אימו:** מרת דובריש (בת ר' מרדכי הירש ארליך). **אשתו:** מרת שרה צינה (בת האדמו"ר ר' מנחם מנדל השרף מקוצק). **בנו:** האדמו"ר ר' שמואל (ה'שם משמואל). **בתו:** מרת אסתר בריינדל (נישאה לר' מאיר בורנשטיין). **מרבתינו:** אביו, ר' זאב נחום. חותנו, האדמו"ר ר' מנחם מנדל מקוצק, האדמו"ר ר' יצחק מאיר אלטר מגור והאדמו"ר ר' חנוך העניך מאלכסנדר. **מתלמידינו:** ר' מאיר דן פלאצקי (מח"ס 'כלי חמדה'), ר' יואב יהושע וינגרטן (מח"ס 'חלקת יואב'), ר' אריה צבי פרומר (הרב מקוז'יקלוב מח"ס 'ארץ צבי'), ר' אברהם מנדלזון (דיין בוורשא ומח"ס 'דברי אברהם'), ר' שאול משה זילברמן מוורשוב (מח"ס 'פרדס שאול'), ר' יהודה ליב קובלסקי מוולוצ'לוק, ר' צבי יהודה מאמלוק (מח"ס 'אביר הרועים' ו'מלחמות יהודה'), ר' מיכאל פורשלגר (ר"מ בישיבת בולטימור ומח"ס 'תורת מיכאל'), ר' אברהם ויינברג הי"ד (מח"ס 'ראשית ביכורים'), ר' יעקב בוימאן (רבה של קהילת שערי תורה בלוס אנג'לס, מח"ס 'חמדת יעקב'). **מספריו: יאגלי טל- על ל"ט מלאכות שבת יאבני נדר- שו"ת ינאות הדשא- על התורה והמועדים.**

○ **יפר הרב החסיד ר' מנדיל שדליצר:** פעם אחת בא לסוכטשוב מעיר וְלוֹצְלָאוּק אדם עם בנו נער אילם, וסיפר לרבינו כי הילד בעברו היה מדבר כראוי, אך זה כשנתיים שחלה בטיפוס ר"ל ומאז פסק מלדבר, וכבר דרש אצל רופאים גדולים בורשה ועשו כל אשר היה בידם ולא הועילו מאומה והוא נשאר אילם.

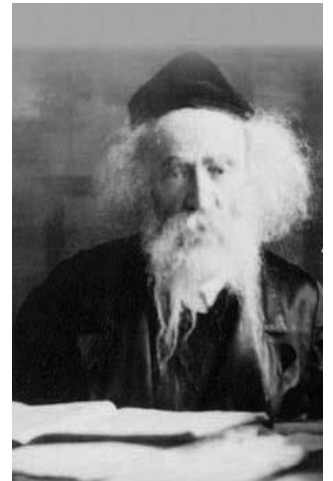
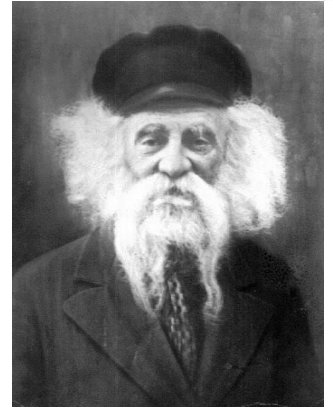
רבינו אחז ביד הנער והלך עימו עד קצה החדר בו היה מונח ארגז ועמד שם עם הנער זמן מה ואחר כך כיסה את ראש הנער עם קצה מלבושו והלך עימו מכוסה כך חזרה עד שהגיע שוב עימו אצל אביו, ושם גילה את ראשו ואמר לנער: "עכשיו אמור לאביך מה שאתה רוצה". וצעק הנער ואמר: "מים, מים". ואמר רבינו הקדוש לאביו: "לך מהר ותן לו מים", ומאז והלאה שב לו הדיבור כבראשונה. (אביר הרועים)

פ **עם אחת בא לסוכטשוב איש שבכה מאוד לפני רבינו וסיפר כי היה לו משפט קשה בערכאות ויצא חייב בדינו ודנו אותו למאסר למשך מספר שנים וכן עליו לשלם קנס עצום באופן שיצא נקי מנכסיו וישארו הוא ובני ביתו מחוסרים לחם. וערער על פסק הדין בורשה והסגור שלו אמר שאין שום סיכוי לזכות במשפט, ואפילו להקל ממה שנפסק בדינו אין סיכוי מאחר ושמדובר במשפט קשה מאוד.**

ניגש רבינו לשולחנו וכתב על חתיכת נייר קטן מספר מילים ונתן לו, ואמר לו **שבעת המשפט יקפל את הנייר הזה ויחזיק אותו בפיו תחת לשונו, ויעמיד עצמו מול פני השופטים ויביט היטב בפניהם כל זמן המשפט, וכמדומה לי שאמר לו גם כן שיצייר לעצמו את דמות צורתו, ועשה האיש כן, ויצא זכאי לגמרי בדינו בלי שום עונש, ואמר לו סניגורו שהוא דבר למעלה מן הטבע לצאת נקי במשפט כזה.**

כשחזר האיש מורשה לביתו אחרי שזכה בדינו הודיע בשמחה לכל הנוסעים ברכבת את גודל הנס שנעשה לו ע"י הקמיע שכתב לו רבינו, ולא רצה להראות את הכתב לאף אחד מכיוון שכך אמר לו רבינו שלא להראותו לשום אדם. אך כשביקש ממנו הגאון ר' אליעזר שלום מו"צ בדינסקאוואלע לראות את כתב חשב אותו אדם מאחר שמדובר במו"צ שהוא גם כן צדיק כמותו ועל זה בוודאי לא הקפיד הצדיק מסוכטשוב, והראה לו את הכתב במקום הצנע, וסיפר ר' אליעזר שלום שהתפעל מאוד כי היו כתובים רק שש תיבות: "פניו פני אריה ופניהם פני כלב" על נייר פשוט שכולם משתמשים בו. (אביר הרועים)

רבי יוסף רוזין זצ"ל: נולד ברוג'צ'וב בשנת ה'תרי"ח (1858). מגיל צעיר הצטיין בשקידתו ותפיסתו והיה בקיא בתלמוד. כשהיה בן 8 שנים בלבד כבר ידע היטב את כל סדר נזיקין. והמלמדים בעירו לא היו יכולים עוד ללמדו, ולכן למד אצל אביו. כשהיה בן 13 שנים החל ללמוד יחד עם בנו של ר' חיים מבריסק. בגיל 18 התחתן והתגורר אצל חמיו בורשה מספר שנים, שם נהנו בני העיר מתורתו, והוא כונה בפי כל "הרוג'צ'וב", על שם עיר הולדתו.

כאשר שימש כרב קהילת החסידים בדוינסק, התפרסם ושאלות נשלחו אליו מכל קצוות הארץ. מעמיק עצום בלימוד התורה בעיון ובעל בקיאות נפלאה. עיקר לימודו היה בספרי הראשונים, והמקורות העיקריים בהם הגה היו התלמוד והרמב"ם. כל מנהגיו מקורם היה בלמוד. פעם אחת העיד לתומו שבנסיעה מרוג'צ'וב לדוינסק ברכבת למד בעל פה חצי מהש"ס! ובחזרתו יסיים את החצי השני. בעל זיכרון מדהים ומתמיד עצום, עד שאמרו עליו "שלא פסק פומיה מגרסא". כונה 'שר התורה', 'ספר תורה חי'. מרוב שחשקה נפשו בתורה, הרגיש צורך עז ללמוד תורה בתשעה באב! ואפילו כאשר היה אבל על אישתו. גאון בנגלה ובנסתר. סירב להסתפר מפני שבזמן שצריך לשבת לפני הספר בגילוי ראש- לא יוכל לעסוק בתורה. שימש במשך 44 שנים כרבה של הקהילה החסידית בדוינסק. נפטר ב-י"א אדר א' ה'תרצ"ו (1936). לאחר מחלה קשה. חי כ-78 שנים.

אביו: ר' פישל. **אישתו:** בתו של רבי משה חסיד גור מבית גורפינקל בוורשה. **בתו:** רחל. **חתנו:** ר' ישראל אבא ציטרון. **מרבתי:** ר' יוסף דוב הלוי סולובצ'יק (בעל בית-הלוי), ר' יהושע לייב דיסקין. **מספריו:** צפנת פענח (פירוש על התורה, פירוש על מסכתות בבא-קמא, בבא-מציעא, מכות, הוריות, סנהדרין, שו"ת בענייני אורח חיים, יורה דעה, הערות הטור על אבן העזר), **שלמת יוסף-** התכתביות של הצדיק עם ר' שלמה סובול.

בהיותו כבן תשע- התפרסם הגאון ר' יוסף רוזין זצ"ל, בעיר מולדתו רוג'צ'וב, בתור עילוי. כשהגיע לבר-מצווה הביאו אביו לסלוצק, אל הגאון ר' יוסף דוב סלובצ'יק זצ"ל, שהיה אז רבה של סלוצק, כדי שילמדו תורה. מסופר, שהגאון ר' יוסף דוב שאל אותו בבואו מה הן ידיעותיו בתורה, והעילוי בשנינותו השיב: "**עד חצי הש"ס**", אולם כשחזר ושאל אותו "איזה חצי", נאלץ להודות על האמת: "**איזה שתרצו**".

כאשר חלתה רעייתו של רבינו, היא נסעה לוורשה על מנת להתרפא ולבסוף ל"ע נפטרה שם. בעלה, ששמע פטירתה הגיע לאוזניו, נסע ברכבת מדוינסק להלווייתה. כל זמן הנסיעה שוחח בדברי תורה עם מלוויו, **ומרוב שקיעתו בדברי תורה שכח לגמרי את סיבת נסיעתו לוורשה.** כשהגיעה הרכבת לוורשה, אמרו לגאון, שהגיעו לוורשה להלוויית אשתו הרבנית, נעמד הגאון ואמר: "זכותן של הנשים בזכות שמחכות לבעליהן עד שיבואו מבית המדרש". וסיים, שכעת תחכה זוגתו, עד שסיים את הפלפול...

לאחר מכן כששב מהלוויית לבית לשבת שבעה על רעייתו, ליווהו ת"ח רבים וישבו ושוחחו עמו בדברי תורה, כאילו לא אירע דבר, תוך כדי השיחה בדברי תורה, **השגיח הרוג'צ'ובי בביתו שישבה ובכתה,** והוא תמה בפליאה: "מדוע את בוכה?" **ומרוב היותו שקוע בתורה, נשכחה ממנו סיבת בואו לוורשה...**

ויפר הגה"צ ר' נטע פריינד שליט"א, שהגאון ר' איסר זלמן מלצר זצ"ל סיפר לו, שעשיר אחד הניח את עזבונו שיחלקוהו לשיבות, **ומינה בתור אפטרופוס את הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל והגאון ר' יוסף רוזין זצ"ל,** ושלח ר' חיים עוזר את ר' איסר זלמן שישע לגאון ר' יוסף לשוחח איתו אודות חלוקת העיזבון. סיפר ר' איסר זלמן: "קודם שנכנסתי אליו, הכנתי עצמי היטב בסוגיה של אפטרופוס", והוסיף, "הרידב"ז מסלוצק אמר עליי שיש לי תפיסה מהירה. כשנכנסתי אל הגאון הוא דיבר איתי משך שעתיים בסוגיה של אפטרופוס. הרב דיבר על כל הסוגיות הנוגעות המופיעות בבבלי, ירושלמי, ספרא, ספרי, תוספתא, כל המקורות היכן מופיעה המלה אפטרופוס, וכשסיים לדבר, לא היה לי להוסיף על דבריו".

בספר 'מרבצי תורה מעולם החסידות' הובא הסיפור הבא, ויש בו כדי ללמדנו עד כמה כוח זיכרונו של הצדיק היה מופלא. ועל כך סיפר ראש ישיבת ברנוביץ' הג"ר אלחנן ווסרמן הי"ד: "נזדמנתי לריגא באותם הימים, וסרתי לדוינסק, הלכתי לדרוש בשלומו של הרוג'צ'ובי. פתח ואמר אלי: 'מרוב ייסורים ומכאובים קשה עליי הדיבור, יאמר נא מר איזה חידוש'.

היססתי אם לומר, ומה, אבל מאחר שאמרו חז"ל "אין מסרבין לגדול" פתחתי והרציתי חידוש כלשהי בעניין "ביטול ברוב" והקשיב לי בדריכות. כשסיימתי, שואל אותי הרוג'צ'ובי: "יותר מזה אין מר יודע להגיד חידושים?" והחרשתי, באתי במבוכה, לא ידעתי מה הוא רוצה ממני. הבחין במבוכתי והסביר: '**אני שואל, מכיוון שאת החידוש הזה גופו כבר שמעתי מפיכם לפני יותר מעשרים שנה...**' ואנוכי בכלל לא זכרתי את הדבר. עד כדי כך הפליג בכוח זכרונו המבהיל.

מספרים שהגאון אמר פעם שאצלו, היום הקשה ביותר הוא יום השבת: כשנמצא במצב של מרוצת השכל, שנופלת לו סברה אחת, ומיד- סברא הפוכה, ומיד לאחריה סברה נוספת להיפוך מב' סברות הקודמות, וכן הלאה. הנה בימות החול יש לו עצה: לקחת עט ונייר ולכתוב הסברות, ובמילא אותיות הכתב מגבילות את מרוצת השכל, מה שאין כן ביום השבת - אין לו עצה לכך, ולא עוד, אלא ידיעה זו עצמה, שאינו יכול לכתוב ולהגביל את מרוצת השכל, גורמת למרוצה גדולה יותר, ומובן עד כמה ה"עוגמת נפש" מעניין זה.

הרב הצדיק משה פארדו זצ"ל- נולד בשנת ה'תר"ע (1909) בטורקיה. ניהל בתל-אביב חנות מסחר גדולה, ממנה חילק את רוב רווחיה למוסדות התורה. בשנת ה'תשי"ב (1952) ייסד וניהל את פנימיית אור-החיים לבנות בבני-ברק, לצורך הקמת הפנימייה דאג לנסוע מדי פעם לקהילות הספרדים בארה"ב, כדי שיעזרו להקמת חזונו- הסמינר לבנות, שבתוך זמן קצר קרם עור וגידים, ולשם הגיעו בנות מכל רחבי הארץ. עמוד החסד, מקים עולה של תורה בארץ ובעולם כולו.

במחיצתו שררה תמיד אווירה נעימה, נינוחה, לא הייתה קדרות, ודאי שלא עצב, תמיד קרן, תמיד חייך, השמיע דברי עידוד ולחיזוק רבים, הרעיף דברי שבח, אמר דברי תורה, אבל יותר מכל שתק. מובא בספר שנכתב לזכרו "ומשה היה רועה" כי בשנותיו האחרונות באה מורה להיוועץ בו. היא קבעה עם תלמידותיה להיוועד יחדיו מספר פעמים בימי החופשה. הרהרה לעצמה: על מה תדבר באותם מפגשים? חשבה, שבוודאי יזכיר, שהרחוב אורב סכנות בחובו, לאן לא ללכת וכיצד להיזהר ולהישמר. להפתעתה ענה במילה אחת- השתיקה. כל ימיי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף אלא שתיקה. נפטר בשבת קודש, פרשת תצווה י"א אדר ה'תשנ"ו (1996). חי כ-87 שנים. ציונו בהר המנוחות (בהר תמיר א' ליד הרה"ג ניסים יגן זצ"ל).

אביו: ר' אברהם. **אימו:** מרת חיה וידא אסתר.

מחלה, לכאורה, היא דבר רע בפני עצמה, המגיעה ממדת הדין, אולם יש, ואפילו מחלה קשה הופכת לגילוי של מידת הרחמים, והאדם מגלה עד כמה התחסד איתו הבורא יתברך, כשגרם לו לחלות... אחד הסיפורים המופלאים בעניין זה אירע לרבינו:

היה זה באחת המסעות, שבהם הרחיק לאמריקה כדי לגייס כסף עבור מוסדותיו. מיד כאשר הגיע לאמריקה חש ל"ע ברע ובשל מצבו הרפואי חייב להיות מרותק למיטתו. חלו רגעים מספר, שבהן חלשה דעתו: "הלא שלוחי מצווה אינן ניזוקין, ואיך ייתכן, שאני, ההולך לדבר מצווה חולה!?"

רופא הוזעק למיטתו כדי לבדוק ולחוות דעתו לגבי המשך טיפול, ולצורך כך ביקש להאזין לפעימות ליבו, והנה כאשר הרים הצדיק את חולצתו הבחין הרופא בציצית אותה הוא לבש. כשראה את הציצית הצחורה על גופו, התרגש עד מאוד ואמר: "מה?! יש עוד יהודים עם בגד כזה?! אני זוכר את הבגד הזה מהעיררה... מין הארה מזרקה בו באותו רגע, "לא לשווא עשה אותי בורא עולם 'חולה' בדיוק במקום זה", חשב הצדיק. הוא חייך לעבר הרופא ואמר: "אתה יודע, אמריקה התקדמה עם השנים, כדאי גם לך להצטרף אל הגל החדש של השבים לקונם ולא לפגר מאחור..."

"קח לך", הושיט לרופא. היה זה זוג תפילין יקר ערך, בשווי מאות דולרים, שאותו רכש כמתנה עבור נדיבי הישיבה. הרופא חייך למראה אותה מתנת יקרת ערך והבטיח לר' משה להניח את התפילין מדי יום ביומו, והוסיף ואמר, כי אם יבוא אי פעם לישראל, ירצה לערוך איזשהו ביקור במוסד שהקים הרב. אחר רשם תרופות, נטל שכרו והלך לו. תוך זמן קצר התאושש ר' משה, ושוב יכול היה למלא את ייעודו המקורי לשם הגעתו לחו"ל ולגייס כספים עבור מוסדותיו ולשוב ארצה.

שנים חלפו. הפגישה עם אותו רופא מזמן פרחה מזיכרונו. באחד הימים התקבל טלפון במזכירות. אלמוני ביקש לשוחח עם הרב פארדו. הלה הציג עצמו וביקש לבוא למשרד, רבי משה לא הצליח לזהותו, אולם לא נמנע מלהדריכו בדרכי הגישה למקום. חלפה שעה קלה והנה הוא הופיע. רק כעת נזכר רבי משה. הוא היה הרופא הישיש...

הוא קידם את פניו בשמחה. הרופא סיפר לו, שמאז אותה פגישה, לא עבר עליו יום ללא הנחת תפילין, וכי הוא מקיים גם את הבטחתו השנייה ובא לבקר במוסדות. הניח רבי משה יד אוהבת על שכמו וערך לו סיור מקיף בכל האגפים, לבסוף החזירו למשרד. "לא ייאמן". למלל הרופא, "בטוח הייתי, שמדובר במקום קטן ועלוב, והנה אני מגלה קמפוס שלם, ממלכה מפוארת..."

הוא שתק קמעא ולאחר אמר: "ראה רבי משה, לצערי הרב אני אדם ערירי, כל חיי חסכתי כסף רב, אולם אין אדם אשר חי לעולם... לפיכך מבקש אני לתרום את כל רכושי לטובת מוסדות 'אור החיים'!!"

ר' משה חש התרגשות עצומה, הוא לא ידע, כיצד יהודות למיטיב, שהיה עד לפני רגעים מועטים אלמוני ובלתי מוכר, והנה כעת מוכן הוא לתרום סכום עצום להחזקת המוסדות. לבסוף נטל סידור, שעמד על שולחנו והקריא לו מתוכו את דברי המשנה (אבות ו, י): "בשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לא כסף ולא זהב לא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד". והסביר: "כסף, שאדם משאיר בעולם, הוא לכאורה כסף אבוד מבחינתו, מלבד תורה ומעשים טובים שרכש בכספו, ולשני הדברים הללו זכית בתרומתך כאן!". הרופא ביקש, ולמוסדות הובא עו"ד נוטריון, והדברים נוסחו כחוק.

כשיצא הרופא הקשיש, אמר ר' משה: "כמה עיוור הוא האדם, כשחליתי לפני שנים באכסניה, הרהרתי על שאיני מצליח למלא את תפקידי לגייס כספים לצורך העמדת המוסד על רגליו. התנחמתי בעובדה, שבשל אותה מחלה זכיתי לפחות לקרב אדם להנחת תפילין, אך לא שיערתי, שבאמצעות אותה מחלה עצמה, נטעתי את הבסיס לתרומה עצומה, שבה זיכנו היום!"

"הנה כי כן, אותה מחלה, אשר נדמתה בתחילה כמידת הדין, היא עצמה התגלגלה והתהפכה למידת הרחמים..."

הרב הצדיק משה פארדו זצ"ל- נולד בשנת ה'תר"ע (1909) בטורקיה. ניהל בתל-אביב חנות מסחר גדולה, ממנה חילק את רוב רווחיה למוסדות התורה. בשנת ה'תשי"ב (1952) ייסד וניהל את פנימיית אור-החיים לבנות בבני-ברק, לצורך הקמת הפנימייה דאג לנסוע מדי פעם לקהילות הספרדים בארה"ב, כדי שיעזרו להקמת חזונו- הסמינר לבנות, שבתוך זמן קצר קרם עור וגידים, ולשם הגיעו בנות מכל רחבי הארץ. עמוד החסד, מקים עולה של תורה בארץ ובעולם כולו.

במחיצתו שררה תמיד אווירה נעימה, נינוחה, לא הייתה קדרות, ודאי שלא עצב, תמיד קרן, תמיד חייך, השמיע דברי עידוד ולחיזוק רבים, הרעיף דברי שבח, אמר דברי תורה, אבל יותר מכל שתק. מובא בספר שנכתב לזכרו "ומשה היה רועה" כי בשנותיו האחרונות באה מורה להיוועץ בו. היא קבעה עם תלמידותיה להיוועד יחדיו מספר פעמים בימי החופשה. הרהרה לעצמה: על מה תדבר באותם מפגשים? חשבה, שבוודאי יזכיר, שהרחוב אורב סכנות בחובו, לאן לא ללכת וכיצד להיזהר ולהישמר. להפתעתה ענה במילה אחת- השתיקה. כל ימיי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף אלא שתיקה. נפטר בשבת קודש, פרשת תצווה י"א אדר ה'תשנ"ו (1996). חי כ-87 שנים. ציונו בהר המנוחות (בהר תמיר א' ליד הרה"ג ניסים יגן זצ"ל).

אביו: ר' אברהם. **אימו:** מרת חיה וידא אסתר.

תלמידה אחת שאביה נפטר בקטנותה, והיא נרשמה ללמוד במוסדו של ר' משה. כבר ביום הראשון ללימודים ניגש אליה הרב ואמר: "דעי בתי, אני הכתובת. כל מה שאת רוצה וכל מה שאת צריכה- תבואי לבקש". ולא רק זאת, הרב לא המתין, שתבוא אליו כדי לבקש ממנו, אלא הוא בעצמו היה שולח צנצנת עוגיות או שקית שקדים, כל מה שהורים מציידים את הבנות.

כאשר היו מגיעים ללשכתו אורחים והמזכירות היו מביאות תקרובת מתוקה- ביסקוויטים, שתייה וכיו"ב, היה מורה לארוז ולשלוח לחדרה, ולהרנין את לבה. ולא רק לה דאג, למחרת הפורים קרא לה, השולחן היה מלא וגדוש במעדי משלוחי המנות, שקיבל ממכיריו ומוקיריו הרבים, בהם רבות מן הבוגרות, אלו המתגוררות בעיר. "אנא בטובך, עזרי לי לארוז", ביקש. והיא כמובן עזרה לו בשמחה כאשר אינה יודעת כי לעצמה היא עושה. לאחר שמילאו סל גדוש במגדנות, נתן לה את הסל ולהפתעתה ביקש: "תמסרי זאת לאמא, זה בודאי ישמח אותה" אמר. ישמח אותה בראשונה לדעת שיש מי שדואג כל כך לבתה.

בתקופת לימודיה, חלתה אותה תלמידה בצהבת קשה, ונאלצה לשהות כחודש ימים בבית-החולים עד ששבה לאיתנה. הרופא ששחרר אותה מבית-ההחלמה קבע שעליה לנוח עתה בפנימייה, עד שתתאושש כליל. ר' משה שמח לשמוע על השיפור במצבה, אך אמר: "את נראית חלשה, וזקוקה להשגחה. לא אסכים שתשהי בפנימייה!". הוא שלח אותה על חשבונו, למלון בטבריה אצל הגברת אסתר, שתדאג לה עד שתתחזק ותתרפא, בהוראתו נשלחה לטיפולם והחליפה כח עד שחזרה בכוחות רעננים.

בשובה, פנתה אליו כדי להודות לו על הדאגה והמסירות, אבל ר' משה לא אמר בכך די, "עכשיו את חייבת לשמור על דיאטה קפדנית, להרבות בויטמינים ולמעט בשומנים". בהוראתו בישלו עבורה במיוחד, ור' משה ביקש ממנהלת המטבח, שתואיל למסור לידיה את מפתחות המזווה והמקרר, כדי שתוכל לקחת פירות וירקות ללא הגבלה!

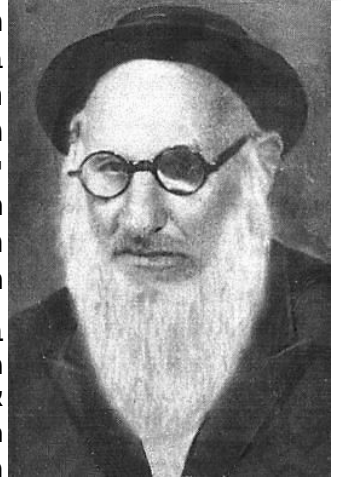
כששמע שתלמידה התארכה עם בן תורה, קם ר' משה ורקד משמחה! כמה שמח בשמחת יתומה. רגש אחריותו הוכפל לאין שיעור, דאגתו וכן שמחתו. סיפרה אחת המורות: "תלמידה יתומה התארכה, ואני נטלתי על עצמי את העול להשיג את הכספים הדרושים לנישואיה, ערב אחד נוקשים בדלת. פתחתי, והרב בפתח 'באתי להביא את תרומתי להכנסת כלה' אמר. נדהמתי, ושאלתי בפליאה: "מדוע היה על הרב לטרוח ולהגיע לביתי. הלא מחר אהיה בלימודים והרב יכול היה לפגוש אותי שם!". והוא ענה בחום: "עכשיו השגתי את הכסף- הזדמנה לידי הזכות ליטול חלק בבניין בית-המקדש, ואדחנה למחר?".

מובא בספר "מעין השבוע" על הרב כי במאמציו לביסוס מוסדות "אור החיים", הגיע לברזיל. אחד מגדולי התורמים הפציר בו, שיתארח בביתו לסעודות השבת, והסכים. נדברו שייפגשו בבית הכנסת לאחר התפילה. ברם לאחר התפילה נעלם המארח. נבוך משה ויצא מבית הכנסת. עצרה מכונית הדורה, והעשיר קרא לו מירכתיה: "הרב פארדו, בכבוד". החוויר רבי משה: "שבת היום", הזכיר. והעשיר ענה בזחיות: "זה בסדר, הנהג גוי". "אסור באיסור חמור", קבע רבי משה נחרצות. "עשה כראונך", הסכים העשיר ברוחב לב. "אבל הדרך רגלי רחוקה. נחכה לך".

"אל תחכו", אמר רבינו, "איני בא". "אבל אשתי טרחה והכינה, אסור לפגוע בה", מחה העשיר. "אבוא עימך רק אם תצטרף אלי ברגל, ותבטיחני שמעתה ואילך תשמור שבת כהלכתה ולא תיסע אף עם נהג נכרי", תבע רבינו. העשיר לא הסכים, ורבי משה פנה לצד שכנגד, לשוב לחדרו החשוך באכסניה. תמיד היו עימו בקבוק יין, מצות ושימורי דגים, לכל מקרה. עתה ינצלם לסעודת השבת. כצפוי, היה החדר חשוך, לפתע הואר: שכן נוכרי יצא למרפסת, והדליק את האור.

מיד קידש רבינו בשמחה עצומה, אכל ושר זמירות שבת. כשסיים את ברכת המזון, כיבה הנוכרי את האור ושב לחדרו. לאחר השבת התקשר העשיר. הביע הערכתו לעמידתו של רבינו על עקרונותיו, וביקש לפצותו ביד רחבה של שמחת השבת שהופרה. אמר לו רבינו: "שמחת השבת שלי הייתה מושלמת, בביתך אין השבת שמחה, מצטערת היא על חילולה... ואינך צריך לפצותני. גם אם תרצה, לא אקח, כי איני נוטל כסף להחזקת המוסד הקדוש ממחללי שבת". עתה הבטיח העשיר לשמור את השבת, כדי שיוכל להמשיך ולתרום.

אם ראשונים כמלאכים - הרב יעקב שריקי זצ"ל

הצדיק רבי יעקב שריקי זצוק"ל - נולד בסביבות שנת ה'תרמ"ח (1887) בעיירה איליג (השוכנת בדרום מערב מארוקו). בצעירותו למד בישיבה הגדולה בה עמד בראשה ר' יעיש עקיבא שהרביץ תורה לתלמידים רבים מכל האזור בישיבתו שבאיליג ונתעלה עד שנעשה לתלמיד חכם וצדיק מופלא. כל היו רצף אחד של חיי תורה ויראת שמים טהורה בקדושה ובתמימות, הגה בתורה יומם ולילה ועסק במצוות בגמילות חסדים בכל כוחו לשם שמים. **היה דבוק מאוד בלימוד הזהר הקדוש**. במשך כל חייו הקפיד הצדיק על אמירת תיקון חצות מידי לילה, כשלאחר מכן היה ממשיך לעסוק בתורה ובפרט בזוה"ק עד אור הבוקר. **בספריו נמצאו טיפות שעווה, שכן היה לומד בלילות לאור הנר**.

בשנת ה'תשט"ז (1956) עלה לארץ עם רבים מבני עירו ומשפחתו (בניהם בנו של אחיו הגדול - ר' משה זצוק"ל, הלא הוא הרה"ג כמוהר"ר המקובל הגדול ר' אליהו שריקי זצוק"ל מי שהיה רבה האחרון של איליג ואח"כ בארץ רב מושב כסלון וכיום בבית שמש עליו העיד הגאון ר' יחיאל אביחצירא שהיה מל"ו הצדיקים). בתחילה התיישב במושב אורה הסמוך לירושלים, ולאחר כשלוש שנים בשנת ה'תשי"ט (1959) העתיק את מושבו למבשרת ציון (הסמוכה לירושלים). **רבים שיחרו לפתחו מדי יום כדי לבקש את ברכתו, שלא הייתה שבה ריקם ואכן נושעו**. היה מייעץ באמצעות ספרי סגולות והיה אומר את סיבת מחלתם ומה חליפתם.

הקדיש את כל יומיו ולילותיו לעבודת הבורא יתברך. גאון בנגלה ובנסתר. **מידת החסד והצדקה** היה טבועה בדמו של רבינו. ביתו היה בית הכנסת אורחים, בחו"ל ובארץ הקודש, היו אף מספר עניים הסמוכים על שולחנו מידי שבת וחג באופן קבוע. בהיותו במארוקו היה דואג לד' מינים עבור כל בני עירו והיה מחלק לכל משפחה כמספר הנפשות חנים אין כסף. מעשה החסד שלו היו מופלאים. היה מכניס אורחים גדול. נזהר מאוד **מלשון הרע ולא דיבר רע על שום אדם**. התבקש לבית-עולמו ביום שישי ערב שבת, י"ב אדר ב' ה'תשל"ג (1973). חי כ-85 שנים. ציונו בהר המנוחות שבירושלים.

אביו: החסיד ר' שלמה (היה מתענה תענית הפסקה בת שישה ימים רצופים פעמיים בשנה. בנוסף עסק בגמילות חסד של אמת בשם 'חברת רשב"י'). **אמו**: מרת טאנא (אחות הרה"ק רבי מכלוף אחרר).

אשתו: מרת חנינא (בת דודו הרה"ק רבי מכלוף אחרר). **מרבנותיו**: ר' יעיש עקיבא **ילדיו**: ר' שלמה, ר' מכלוף (נפטר בגיל כ"ו), היה גאון בתורה ודרשן עצום - נקרא ע"ש סבו הגדול ר' מכלוף אחרר זיע"א. מסופר כי לפני לידתו בא הצדיק רבי מכלוף לבתו מרת חנינא בחלום ואמר לה: 'התינוק שייולד לך הוא גלגול שלי בעוה"ז לזמן קצר'. לצדיק ואשתו נולדו עוד ג' פעמים תאומים שנפטרו בילדותם ממחלת החצבת.

בעל חסד עצום בגופו ובממונו, היה מרבה לשלוח תרומות לישיבות שונות. בזקנותו נכנס אליו אברך צעיר לאסוף את קופת הצדקה שבביתו, ותוך כדי שיחה סיפר האברך, כי הוא התאלמן מאשתו ל"ע שנפטרה צעירה בדמי ימיה. אז הרב כאב את כאבו, ומיד אמר לו: "אני מכיר אשה טובה בשבילך!". ותיכף ומיד נסע הרב (למרות שהיה אז למעלה מגיל שמונים שנה ובקושי עמד על רגליו!) באוטובוס ממבשרת ציון לירושלים, ומשם לקח אוטובוס לקריית יובל וחיפש בעייפות ובטירחה את בית-המשפחה, שהכיר טוב ממרוקו (שהיו יתומים ג"כ) והציע להם את השידוך, ובחסדי ה' הוקם בזכותו בית נאמן בישראל של בני תורה המושתת על התורה והמצוות.

בחוודש אב ה'תש"א, בן אחיו הר' מאיר הי"ו (חזן ושוחט במבשרת ציון) חלה ל"ע וקיבל אירוע מוחי ושכב בבית-הרפואה במשך שלושה ימים. לאחר שהשתחרר עדיין היה בדאגה גדולה ממצבו. לילה אחד חלם, שהוא נמצא בביה"כ מלאה באנשים והיה שם שמחה גדולה ומישהו שר בתוך הקהל. ובתיבה ישבו רבנים גדולים ובהם ר' יעקב שריקי ור' אליהו שריקי. ר' מאיר בא אליהם ואמר: "רבתי! אני חולה!". ואז רבינו אמר לר' מאיר: "אל תפחד, יש לך עוד 25 שנים לחיות!". ובאמת מצבו השתפר עד לבלי היכר ברוך ה' חי עימנו.

רבינו היה מומחה בחכמת 'כף היד' (כמו אחיו הגדול כ"ק הרב הקדוש ר' משה שריקי זצוק"ל). וסיפרה אשה, שקודם שילדה אמר לה, שתלד בן ואחר כך תיכנס לחולי כבד. וסיים: "רק הקב"ה יתברך יציל אותך מזה". וכך היה, שתיכף אחר הלידה חלתה זמן רב עד שהתרפאה בחדוה"ה. כמו כן אשה אחרת סיפרה שאמר לה **בצעירותה** שבסוף ימיה תסבול חולאים. וכך הוא שכיום ה' ירחם אומנם זכתה לאריכות ימים ושנים, אבל חולה ב"מ לעיתים תכופות. לאשה אחרת שפנתה אל הצדיק בשל העובדה, שלא זכתה שנים רבות לפרי בטן אמר, **שבקרוב תלד בן ואחריו עוד ג' בנים זה אחר זה, ולאחר מכן בת ומדברי הצדיק לא נפל מאומה, וכך היה**.

בעירו איליג שבמרוקו היה נוהג להתחיל תפילת מנחה ב'פתח אליהו' בקול רם, קול חוצב להבות, לכבוד ה'. ומספרים כשהיה מתחיל 'פתח אליהו' היו שומעים את קולו עד ה'מלאח' (השכונה) השניה, והיו יודעים שהתחילה תפילת מנחה.

בשנותיו האחרונות עבר להתגורר אצל בנו ר' שלמה הי"ו בשכונת קטמון בעיה"ק ירושלים ת"ו, ובשנים אלו סבל ייסורים וקיבלם באהבה והיה אומר תמיד "טוב שיש לי ייסורים בעולם הזה כך אלך נקי לעולם הבא". כשבועיים לפני פטירתו אמר לכלתו פריחא תחי' (לבית סבאג) שתכין סעודה של דגים ובצים. וכששאלה אותו למה? אמר לה: "את לא רואה את רשב"י ורבי מאיר בעל הנס?!" וכן הזכיר עוד שמות של צדיקים. (מנהג מיוחד היה לרבינו, להתחיל ולסיים את כל ספר הזהר מתחילת חג הפסח עד יום ל"ג בעומר, וביום ל"ג בעומר היה עורך בביתו סעודה גדולה בשירים ותשבחות לכבוד הילולת רשב"י זיע"א, לסעודה זו הזמין קהל רב ואכן זכה שרשב"י הקדוש בא אליו. ומכאן ניתן לראות מגדולתו של רבינו שהכיר צורת הצדיקים והם באו ללוותו).

ובתוך הסעודה קרא רבנו את המגילה ולאח"כ ניטל ממנו כח הדיבור והיה שוכב במיטה בין חיים למוות. **יומיים לפני פטירתו בא לכלתו בחלום ואמר לה: 'עוד יומיים יקרה משהו בבית'**. והיא הבינה, שרצה לומר לה שתשגיח עליו, שלא יפטר בלי שיקראו עליו קריאת-שמע. ואכן אחרי יומיים ראתה שקיצו קרב וקראה לשכנים, ואמרו עליו קריאת-שמע ומיד התבקש לבית-עולמו.

האדמו"ר הרב נפתלי צבי הלברשטאם זצ"ל מבאבוב - נולד בשנת ה'תר"צ (1930) לפני שפרצה השואה האיזומה. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה והתחלת ימי השואה, נרצח האדמו"ר בעל ה'קדושת ציון' מבאבוב, ובנו ונכדו (האדמו"ר ר' שלמה השני ורבינו) נמלטו אל בוכניה, לגטו שהקימו שם הנאצים. מאותו הזמן ועד סוף המלחמה הקשה והאיזומה, חיו השניים חיים של מסירות נפש, כאשר בכל רגע היו מוכנים למסור את נפשם בעבור יהדותם. ואכן, היו פעמים, שהאב והבן נתפסו, וברחמי שמים עליהם, ניצלו. פעמים רבות שמו את נפשם בכפם כדי להציל יהודים, ורבינו עמד פעמים רבות על סף המוות ונשאר איתן ברוחו, כשכל ימיו עמל לעשות למען זולתו ברוחניות ובגשמיות. דומה, כי הצלה זו הייתה כדי להקים מחדש את פארה של חסידות באבוב, שרובה ככולה עלתה בכבשן האש ואביו למעשה הקים מחדש וביסס את חסידות באבוב לאחר השואה. בדרך לא דרך ניצל רבינו, ועלה על אניית מפרש ישנה, שהפליגה מרומניה לתורכיה.

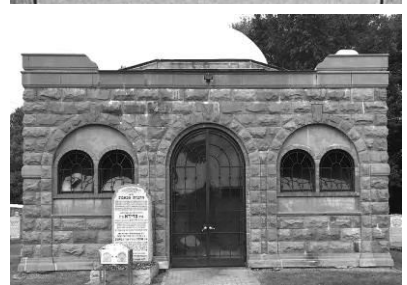
לאחר תלאות רבות הגיע לתורכיה ומשם לארץ. שם למד בישיבות 'תורה ויראה' ו'בית אברהם סלונים'. מאוחר יותר נפגש שוב עם אביו בארה"ב, לאחר שגם הוא ניצל בנסים מופלאים. במשך כל השנים עמד לימין אביו בבניית החסידות והקמת מוסדות התורה והחינוך באבוב בארה"ב ובעולם כולו. לאחר פטירת אביו הוכתר למלא את מקום אביו. נפטר בי"ב באדר ב' תשס"ה (2005). חי כ-75 שנים.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' בן ציון הי"ד. **סבא (מצד אמו):** ר' חיים יעקב טייטלבוים מלימנוב. **אביו:** האדמו"ר ר' שלמה (השני) מבאבוב. **אמו:** מרת בלומא רחל. **אשתו:** מרת העסא (בת ר' יוסף פנט מדעש). **חתניו:** ר' מרדכי דוד אונגר (הוכתר על ידי חלק מהחסידים כאדמו"ר מבאבוב), ר' יהושע רובין (בן ר' מרדכי דוד מסארגן) המכהן כאב"ד בחצרו של גיסו.

מסופר על רבינו שלפני שעלה על כס האדמו"רות, נכנס פעם אחת לבית מרקחת וראה שם את אחד משכניו. מיד פנה אליו רבינו ואמר: "אתה בעל משפחה גדולה ומטופל בילדים רכים, ואני כבר זכיתי להשיא את כל ילדיי, ובכן, הגד לי איזה תרופה אתה צריך, ואני כבר אקנה לך ואביא את התרופה לביתך, כי חבל על כל דקה שלך, ואתה צריך לעזור בבית", וכך היה, היהודי הלך לדרכו, והרבי קנה את התרופה עבורו והביא אותה לביתו...

פעם נכנס אצל רבינו אדם אחד, ואמר, שזוגתו רוצה לנסוע בימות הקיץ לקאנטרי, והוא טען, שלא צריכים לנסוע לשם, כי זה רק מותרות, והיא רוצה לעשות כך רק מפני שהיא רואה אחרים שעושים כך, והוא אומר, שיש לעמוד בתוקף שלא לנסוע שם, אך אשתו משיבה לעומתו בתוקף, שכן צריכים לנסוע, והוא אינו יודע מה לעשות. אמר לו רבינו, שהוא רוצה לשמוע את דעת אשתו בנידון, ומבקש, שהיא תתקשר אליו.

ואכן האישה התקשרה לרבי, והתלוננה, שהיא עובדת קשה מאוד כל היום בבית, ומסדרת את הבית כל היום, וכבר הרבה זמן שהיא רואה רק את הקירות של הבית - כל היום והלילה - והיא מרגישה, שהיא באפיסת כוחות. היא צריכה לצאת להתרעננות, מה גם שרוב חברותיה נוסעות לשם. מדוע עליה להיות שונה מהן, ובפרט שהיא מרגישה שהיא כבר לא יכולה להמשיך כך, רק שבעלה אינו רוצה, כי אין לו כסף. לדבריה - **זה מצב של פיקוח נפש**. רבינו הקשיב לכל דבריה בתשומת לב דקות ארוכות, ובסופו של דבר הצדיק את בקשתה, "ובנוגע למצב הכספי של הבעל", אמר הרבי, "אכן אין לבעלך כסף", **ברם הוא יפתור את הבעיה, ו... הוציא מכיסו את כל הסכום ונתן עבורה שתיסע לקאנטרי לחיים ולשלום...**

בבורו-פארק יש אולם, שאם אין משלמים קודם החתונה את כל הסכום של האולם, מבטלים את ההזמנה של האולם, והיה אדם אחד, שלא היה לו כסף, וביקש מבעל האולם שימתין עבורו עד יום החתונה, ואז ישלם לו את מלוא הסכום של האולם, ואכן בעל האולם נענה לבקשתו, והסכים להמתין עד יום החתונה בתקווה, שאז יפרע הלה את כל הסכום של האולם. בליל החתונה - לאחר החתונה - הגיע בעל האולם למחותן וביקש את הכסף, והלה אמר לו בצער רב, **שאין לו, ואין לו מה לעשות.**

כשמע בעל האולם את דבריו, התרגז מאוד ואמר, שתיכף יראה מה שיעשה לו. הוא מיהר לנעול את דלתות האולם, ונכנס למשרד שלו והם - המחותרים החתן והכלה - **נשארו סגורים בתוך האולם בשעה מאוחרת בלילה ללא אפשרות לצאת, ולא ידעו מה לעשות.** לפתע נצנץ רעיון בלב המחותר, הוא מיהר להרים טלפון לרבינו, וסיפר לו את כל הסיפור וביקש ממנו, שיטלפן לבעל האולם שיפתח את הדלת.

לאחר מספר דקות, פתאום שומעים רעש - אדם שנוקש בחוזקה על דלת האולם באישון לילה, וכאשר פתח בעל האולם את הדלת, התפלא מאוד לראות את רבינו עומד בחוץ. כמובן, מיד הכניסו אותו, והוא שאל את בעל האולם באיזה סכום מדובר. כשמע הצדיק את הסכום, שילם מיד את כל החוב, והורה לבעל האולם לשחרר מיד את כולם מהאולם לשביעות רצון שני הצדדים...

הסיפורים מתוך 'נועם שיח' - שיחות הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אבד"ק סאנטוב לייקווד

האדמו"ר הרב יוחנן סופר מערלוי זצ"ל הידוע כ'אמרי סופר'- נולד ב-י"ג בטבת ה'תרפ"ג (1923) בערלוי (הונגריה). דור חמישי לחת"ם סופר. בצעירותו למד בישיבת ורפלט שבהונגריה ובישיבת יארמאט. במהלך ימי מלחמת העולם השנייה היה במחנות עבודה שם חיזק יהודים להמשיך בחיי תורה וחסידות על אף הקשיים.

לאחר תום המלחמה הגיע לעיר בודפשט שבהונגריה. בשנת ה'תש"ז (1946) הקים את ישיבת ערלוי עם בחורים שנותרו מקהילת ערלוי כאשר הרב עמד בראשה. בשנת ה'תש"י (1949) עלה לארץ עם קבוצת בחורים שלמדו איתו. התגורר בשכונת קטמון בירושלים ובמשך כ-40 שנה שימש כחבר נשיאות מועצת גדולי התורה של "אגודת ישראל". לתקופה קצרה התמזגו עם ישיבת פרשבורג בירושלים (בראשות הרב עקיבא סופר מח"ס "דעת סופר"), שם שימש כמגיד שיעור.

בשנת ה'תשי"ג (1952) הקים עם אחיו ר' שמואל בנימין את ישיבת אהל שמעון מערלוי (על שם סבו) בשכונת קטמון בירושלים. ייסד בתי כנסת וכוללים בריכוזים חרדיים בארץ ישראל ובחו"ל הקרויים על שם אביו, ה'יד סופר', ותלמודי תורה על שם ה'כתב סופר'. בנייני מוסדות בגבעת משה שבירושלים והמכון להוצאת כתבי יד, שהקים ע"ש ה'חת"ם סופר'. מעולם לא הלך לישון כשפרוטה בכיסו. תמיד חילק הכל לצדקה. נפטר ב-י"ג באדר א' תשע"ו (2016). חי כ-93 שנים. ציונו בהר-המנוחות שבירושלים. בנו הגדול רבי משה מונה כאדמו"ר אחרי אביו.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' שמעון (רבה של ערלוי, בן ה'כתב סופר' אב"ד פרשבורג).
סבא (מצד אימו): ר' יוסף אשר הלוי פולאק. **אביו:** האדמו"ר ר' משה.
אימו: מרת טושנא שנפלד. **אשתו:** מרת מרים (בת ר' יעקב פאלל, נכד של אחות החת"ם סופר).
מרביתיו: אביו, ר' משה. סבו, ר' שמעון. האדמו"ר ר' אהרון רוקח מבעלז, האדמו"ר ר' יעקב יוסף טברסקי מסקווירא, ר' יוסף אשר הלוי פולאק, ר' חיים אהרן דוד דויטש הי"ד (רב העיר באלאשא-יארמוט).

מתלמידיו: ר' יעקב יוסף זינגר. **ילדיו:** האדמו"ר ר' משה (רב קהילת ערלוי בירושלים, חתן ר' משולם יששכר אשכנזי), ר' יעקב (רב קהילת 'כתב סופר' בביתר עילית, חתן ר' מרדכי דידוביץ), ר' אברהם שמואל בנימין (ראש ישיבת ערלוי), ר' שמעון (רב בית המדרש 'תורת משה' בצפת), ר' עקיבא מנחם (רב קהילת ערלוי בבני ברק, חתן ר' בעריש וייס), ר' זלמן ישעיה דוד (רב קהילת ערלוי בבורו פארק, חתן ר' ניישלאס), ר' אהרון (רב קהילת ערלוי באלעד). **מספריו:** אמרי סופר • אפריון חתנים • יומין דחנוכה • יקינה לשואה.

הרב יעקב בער רוזמן, המשמש בקודש אומר, שלא בכדי ראינו את המוני התלמידים מתגוללים בבכי בהלוויית רבינו הקדוש. על סערת הנפש יכלו לראות נכוחה, כי התחושה הייתה כשל בנים לאב אוהב, והרבה מעבר לכך. הרבי היה בשבילנו הכול. הרבי, הראש ישיבה, המורה דרך והדוגמה האישית. כל תלמיד בישיבה היה אצלו כבן יחיד.

לפני כשלוש שנים בימי החנוכה, היה נהוג, שכל תלמידי רשת הת"תים דערלוי התכנסו לבית מדרשו לחזות בזיו פניו ולהתברך מפיו הקדוש. בשיאה של המסיבה עברו לפניו כל ילדי החמד, וקיבלו מידיו דבר מתיקה. כיוון שחולשתו כבר גברה עליו, הפצירו בו המשמשים בקודש שיחדל ממנהגו זה ויאציל מברכתו בכלליות על צעירי הצאן. אך הרבי לא ויתר. הוא רצה שיעברו לפניו אחד אחד, בהראותו פנים שוחקות ואוהבות לכל עם רך. מדובר בכ-900 ילדים בלי עין-הרע! ראינו שהמאמץ כבד עבורו מאוד וסופו של התור המשתרך לא נראה באופק, ולכן הפציר בו בנו ממלא מקומו האדמו"ר שליט"א שיפרוש למנוחה ויברך בכלליות. אך הרבי לא ויתר עד לאחרון התלמידים, דבר שהתמשך לכדי שעתיים ומחצה! בשובו לביתו נענה ואמר לסובביו: "אכן קשה היה עבורי עד מאוד המאמץ המתמשך. אך רציתי להראות דרך למלמדים, שהיחס צריך להיות אל כל ילד וילד באופן אישי, באבהיות ובפרטיות, מתוך כבוד וחיבה, מתוך שימת לב והקדשת מחשבה לצרכים הייחודיים של כל אחד ואחד".

כאשר אחד הבחורים הצטנן ושכב במיטתו, הבחור הופתע לגלות, שבשעה שלוש לפנות בוקר הגיע הצדיק לחדרו. התברר כי רבינו יצא בקור הלילה של חודשי החורף כדי לשאול בשלמו.

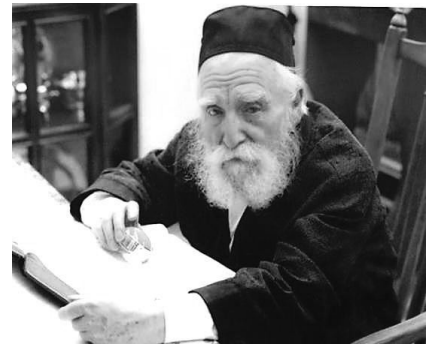
הגה"צ ר' שמעון, רב קהילת תורת משה בצפת סיפר על רבינו כי מעולם לא נטל משכורת מהישיבה. הצדיק הסתפק בשכר קטן כיועץ המכון להוצאת כתבי החת"ם וגם זאת לקח רק עד גיל 65. לאחר מכן לא הסכים לקחת, בטענה, שהוא הגיע לגמלאות ואינו יודע אם מותר לו עוד לקחת כסף.

כל הפדיונות שהגיעו אליו לצד פתקאות היה שולח מיד לישיבה. לא אחת כשהתעוררה לו שאלה, היה קורע את הצ'קים שקיבל ומשליכם, וכאשר הגיע התורם, הוציא לו את הצ'ק הקרוע והחזיר לו. גם כשהיה מדובר במזומן, היה רבינו שומר את הכסף, ובהזדמנות הראשונה כשהגיע התורם, הוא החזיר לו את הכסף.

(מעובד מתוך 'שופריה דרבי יוחנן'- המבשר)

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל: נולד בשנת תרנ"ה (1895) בעיירה אוזדה שברוסיה ביום הולדתו של משה רבנו, ונקרא על-שמו. צאצא למשפחת הגר"א, בעל 'סדר הדורות', תוספות יום טוב והשל"ה. עוד בילדותו ניכר כי נועד לגדולות ונודע כ'עילוי'. בגיל עשר כבר היה בקיא במסכתות בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא. בגיל 13 נשלח ללמוד בישיבת 'עץ החיים' ובהמשך יסד את 'ישיבת קוברין'. עד גיל 15 סיים את כל הש"ס והשולחן ערוך. לאחר פטירת אביו, התמנה לרבה של עיירת אוזדה. בשנת ה'תרפ"א (1921) החל לשמש כאב"ד של העיר ליובאן שברוסיה. בחודש שבט ה'תרצ"ז (1937) היגר לארה"ב ושימש כראש ישיבת 'תפארת ירושלים' בניו יורק. תפקידו אותו מילא במשך 50 שנים עד לפטירתו. כיהן כנשיא אגודת הרבנים של ארה"ב וקנדה וכנשיא ארגון 'עזרת תורה'. גאון אדיר. רבים ראו בו כגדול דור.

שאלות רבות הופנו אליו בבעיות טכנולוגיות מודרניות, רפואה והלכה ובעיקר היהדות ואלפי תשובותיו בהלכה הופצו בעולם היהודי כולו. היה פעיל בענייני ציבור וחינוך בקהילה היהודית. הותיר אלפי עגונות לאחר השואה. עשה חסד עם כל אדם באשר הוא. נשא בעול הציבור. רדף אחר השלום. נפטר בניו-יורק ביום שני במהלך תענית אסתר י"ג אדר שני ה'תשמ"ו (1986). קבור בהר המנוחות. בהלווייתו שהתקיימה בחג הפורים בירושלים השתתפו מאות אלפים. חי כ-91 שנים.

אביו: ר' דוד. **אמו:** מרת פייא גיטל. **אישתו:** מרת סימה (בת ר' יעקב משה קסטנוביץ). **בניו:** ר' דוד (ראש ישיבת 'תפארת ירושלים' בניו-יורק וחבר מועצת גדולי התורה בארה"ב), ר' ראובן (ראש ישיבת 'סטטן איילנד'). **חתניו:** ר' אליהו משה שיסגל (ר"מ בישיבת 'תורה ודעת' בבורלין), ר' ד"ר משה דוד טנדלר (רב במונסי ניו-יורק, מומחה בתחום רפואה והלכה). **מרבותיו:** הגאונים ר' איסר זלמן מלצר, ר' פסח פרומקין. **מתלמידיו:** הגאונים ר' ניסן אלפרט, ר' שלמה אבינר, ר' חיים חייט **מספריו:** **יאגרות משה- שו"ת** (שמונה כרכים) **ידברות משה:** שיעורים בסוגיות הש"ס. **ידרש משה-** אגדה ופרשת שבוע **יקול רם- חידושים** ומוסר **יוגד משה-** על הגדה של פסח **יד משה- שו"ת**.

פ עם אחת באה אשה אחת אל הגאון האדיר רבי משה פיינשטיין זצ"ל, ודמעתה על לחיה. היא שפכה בפניו את מר לבה... שלא זכתה עדיין לפרי בטן, ועברו כבר שנים רבות מנישואיה. רבי משה שמע בכובד ראש את דבריה, ובירך אותה בהתרגשות מעומק ליבו, שתזכה לבן זכר. ובאמת התקיים בה "צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים", וכעבור שנה נולד לה בן זכר למזל טוב. זמן קצר לאחר הלידה, באה אותה אשה לרבי משה, לבשרו, שנולד לה בן זכר בזכות ברכתו. אותה אשה הייתה ציירת מומחית, ולאות תודה, הוקרה והערכה, ציירה את דמות דיוקנו של רבי משה עצמו באומנות נפלאה, והביאה את התמונה נפלאה. רבי משה הודה לה מאוד על המתנה הנפלאה, ואמר שהציור מאוד מאוד יפה – ממש מעשה אמ! ותלה את התמונה בסלון ביתו.

כעבור שלוש שנים, באה אותה אשה עם בנה לרבי משה לרגל החלק'ה, וביקשה ברכה, שהבן יגדל לגדול בתורה וביראה. כמובן שהוא קיבלם בסבר פנים יפות, ובירכו מעומק לבו, ולאחר מכן שניהם יצאו מאתו ונפרדו לשלום. לפתע בעודה מהלכת, שמעה, שאדם אחד רץ בעקבותיה וקורא אליה בקול: "סליחה, חכי רגע!" וכשהפנתה את ראשה, ראתה שלא אחר מאשר רבי משה בכבודו ובעצמו הוא הרץ בעקבותיה. האשה השתוממה מאוד, הגאון האדיר רץ בעקבותיה?! מובן, שתיכף ומיד נעצרה ועמדה על מקומה. כשניגש אליה הגאון רבי משה, אמר לה, שתמחול בטובתה לעלות בחזרה לביתו. האשה נבהלה מאוד, כי לא ידעה, מה בדיוק אירע ועל מה ולמה הגאון קורא להם לביתו, אולי, חלילה, יש לו איזה קפייד עליה, או אולי עשה בנה משהו בזמן שהיו אצלו. היא עלתה לבית רבי משה, והצדיק אמר לה: את התמונה היפה שעשית עבורי, והבאת לי לפני שלש שנים - הייתה תלויה כל הזמן כאן בסלון ביתי. ודעי לך, זה שהתמונה לא נמצאת כאן עכשיו בסלון, זה לא חלילה מפני שאינה יפה, אלא מפני שעושים כאן שיפוצים, ולכן העברתי אותה לחדר אחר. ומיד שסיים את דבריו, הורה להם, שיבואו לראות את התמונה בחדר האחר. האשה נכנסה בעקבותיו, וראתה את התמונה תלויה שם... כך נזהר רבינו הגדול לבל יפגע באף אדם...

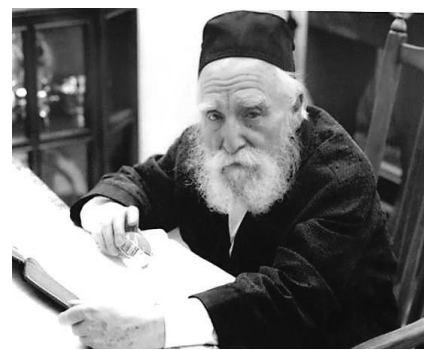
ר בינו היה נוהג לבוא לעזרת רעייתו, כל אימת שהתעורר צורך בכך. אם כי הרבנית לא רצתה את מעורבותו של רבי משה בענייני "העולם הזה" של הליכות הבית. בהגיעם לאמריקה - התקשתה הרבנית להתמודד עם עריכת הקניות בארץ זרה עם שפה לא פחות זרה. לא הייתה זו פחיתות כבוד עבורו להילוות אליה למכולת או לשוק הירקות. פעם נתגלה, רבי משה, והוא כבר בא בימים, עומד במטבח ומדיח כלים. הרב נשאל על כך והוא הסביר בפשטות: "הרבנית אינה חשה בטוב, ויודע אני, עד כמה אינה אוהבת לראות את הכלים בלתי מודחים ולא במקומם ולכן אני שוטף כלים".

במנהטן, בצד המזרחי, שכנה כבוד ישיבתו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ראש מתיבתא "תפארת ירושלים". והנה הגיע למקום יהודי אחד שזכה זה מקרוב להתקרב ליהדות. הוא שמע כה הרבה על רבי משה, עד שחשק עז התעורר בקרבו לראותו, ולו פעם אחת בלבד. יודעי דבר, יעצו לו לגשת לבניין הישיבה לתפלת שחרית. בית הכנסת היה מלא בבחורים, אברכים, בעלי בתים וקבצנים. מיועדנו סרק את פני האנשים, ואולם לצערו איש מהם לא נראה לו הרב הגדול, אשר כל העולם שחר למוצא פיו.

לבסוף אזר עוז ופנה לאחד המתפללים, כשהוא מבקש שיאמר לו מיהו רבי משה. האברך הצביע לעבר הרב, והאיש נדהם. התברר שרגעים אחדים קדם לכן, ניגש אליו הרב פינשטיין והושיט לו את ידו לברכת "שלום עליכם", אך האורח, שסבר כי הוא עוד קבצן, מיהר להוציא חצי דולר מכיסו והניחו בתוך כף ידו... ברוב עדינותו, נטל רבי משה את הכסף, הודה לאיש והלך, וכל זאת כדי שלא לגרום לו, חלילה, לאי נעימות!!!

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל: נולד בשנת תרנ"ה (1895) בעיירה אוזדה שברוסיה ביום הולדתו של משה רבנו, ונקרא על-שמו. צאצא למשפחת הגר"א, בעל 'סדר הדורות', תוספות יום טוב והשל"ה. עוד בילדותו ניכר כי נועד לגדולות ונודע כ'עילוי'. בגיל עשר כבר היה בקיא במסכתות בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא. בגיל 13 נשלח ללמוד בישיבת 'עץ החיים' ובהמשך יסד את 'ישיבת קוברין'. עד גיל 15 סיים את כל הש"ס והשולחן ערוך. לאחר פטירת אביו, התמנה לרבה של עיירת אוזדה. בשנת ה'תרפ"א (1921) החל לשמש כאב"ד של העיר ליובאן שברוסיה. בחודש שבט ה'תרצ"ז (1937) היגר לארה"ב ושימש כראש ישיבת 'תפארת ירושלים' בניו יורק. תפקידו אותו מילא במשך 50 שנים עד לפטירתו. כיהן כנשיא אגודת הרבנים של ארה"ב וקנדה וכנשיא ארגון 'עזרת תורה'. גאון אדיר. רבים ראו בו כגדול דור.

שאלות רבות הופנו אליו בבעיות טכנולוגיות מודרניות, רפואה והלכה ובעיקר היהדות אלפי תשובותיו בהלכה הופצו בעולם היהודי כולו. היה פעיל בענייני ציבור וחינוך בקהילה היהודית. הותיר אלפי עגונות לאחר השואה. עשה חסד עם כל אדם באשר הוא. נשא בעול הציבור. רדף אחר השלום. נפטר בניו-יורק ביום שני במהלך תענית אסתר י"ג אדר שני ה'תשמ"ו (1986). קבור בהר המנוחות. בהלווייתו שהתקיימה בחג הפורים בירושלים השתתפו מאות אלפים. חי כ-91 שנים.

אביו: ר' דוד. **אמו:** מרת פייא גיטל. **אשתו:** מרת סימה (בת ר' יעקב משה קסטנוביץ). **בניו:** ר' דוד (ראש ישיבת 'תפארת ירושלים' בניו-יורק וחבר מועצת גדולי התורה בארה"ב), ר' ראובן (ראש ישיבת 'סטטן איילנד'). **חתניו:** ר' אליהו משה שיסגל (ר"מ בישיבת 'תורה ודעת' בברלין), ר' ד"ר משה דוד טנדלר (רב במונסי ניו-יורק, מומחה בתחום רפואה והלכה). **מרבותיו:** הגאונים ר' איסר זלמן מלצר, ר' פסח פרומקין. **מתלמידיו:** הגאונים ר' ניסן אלפרט, ר' שלמה אבינר, ר' חיים חייט **מספריו:** **יאגרות משה- שו"ת** (שמונה כרכים) **ידברות משה:** שיעורים בסוגיות הש"ס. **ידרש משה-** אגדה ופרשת שבוע **יקול רם- חידושים ומוסר יוגד משה-** על הגדה של פסח **יד משה- שו"ת.**

אשה אחת נהגה לטלפן לר' משה פיינשטיין פעמים אחדות בשאלות הלכתיות פשוטות למדי, **לעתים קרובות היא נהגה לצלצל פעמיים ושלוש, רק כדי לוודא שאכן שמעה נכון את התשובה,** מישהו עמד ליטול את השפורפרת ולהסביר לה שהיא מבזבזת את זמנו היקר של ראש הישיבה, "לא", עמד על כך ר' משה, "היא חוששת, ואין היא יכולה לנהוג אחרת".

ליד דלתו של ר' משה ניצבה פעם אשה וביקשה לדבר איתו. כאשר נאמר לה כי הוא עסוק, התעקשה האשה לדבר עמו, והסבירה כי היא מבקשת ממנו שיתרגם לה מכתב שהגיע מאחותה מרוסיה, האדם שעמד בפתח נדהם: "אין להטריד את ראש הישיבה בדברים כגון אלו!" -"מה פירוש?" התרעמה האשה, "והרי הוא עושה זאת עבורי כבר עשרים שנים!"

בספר 'עלינו לשבח' מביא סיפור נפלא המראה בעליל את רוח-הקודש שאפפה את הצדיק: אחד מתלמידיו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל סיפר (בקונטרס 'קול התורה') דבר מופלא: "פעם אחת נכנסתי למשרדי ארגון החינוך 'תורה ומסורה'. האחראי על חלק גדול מבתי-הספר התורניים באמריקה, והודיעו לי, **שקיים חשש לסגירתם של שלשה בתי-ספר, בשלוש ערים שונות, והציעו לי לקחת משרה כמנהל באחד מהם.**

השבתי שבכדי לקבל החלטה, עליי להתייעץ עם רבי, ומה שיאמר לי- כך יעשה. אנשי המשרד התפלאו ושאלו: 'הרי מדובר בערים רחוקות מאוד מכאן, וכי ר' משה נמצא בערים הללו כדי שידע מה להשיב לך?' ואמרתי להם: "מקובל אצלי, שרבי ומורי מתמצא בכל עניין ועניין, ואני סומך עליו במאת האחוזים". רבינו שהה אז באחד מאתרי הנופש, והתלמיד הגיע לשם כדי להציע לפניו את העניין. התלמיד נקב בשמות הערים, והרב ביקש שיחזור על השמות, ואז השיב: "ביה"ס בעיר הראשונה הוא קטן מאוד. אין בו תלמידים רבים, וההורים הם מנהלים את כל ענייני ביה"ס. הם רק יכתירו אותך כמנהל, אבל לא יתירו לך לנקוט בשום יוזמה חינוכית.

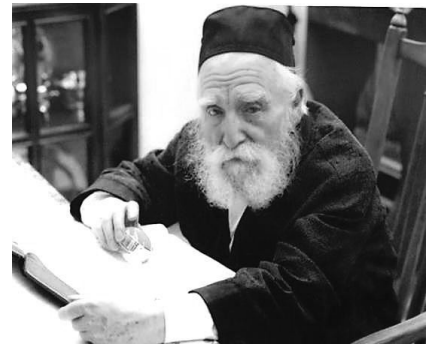
בית הספר שבעיר השניה, הוא אכן מקום שיש להתגדר בו, והינך יכול להצליח שם. אבל עליך לברר היטב אם הם משלמים משכורת בזמן, ורק על תנאי זה תלך לשם, משום שאסור לך להשאיר את האשה והילדים ללא פרנסה. בלי התחייבות מפורשת מצד הנהלת בית-הספר שהמשכורת תשולם בזמן, אל תיקח את משרת הניהול בעיר זו".

על העיר השלישית, לא התייחס ר' משה. והתלמיד, כבר הכיר את מורו ורבו, וידע, שאם אינו עונה- הרי שבשלב מסויים התשובה תהיה ברורה מאלוה, ולא צריך לשאול שנית. התלמיד סיפר, שכאשר חזר למשרדי 'תורה ומסורה' ואמר להם את מה שמע מהגאון, **עמדו הללו פעורי פה ולא האמינו כיצד ייתכן שאדם היושב במרחק כה רב מהמוסדות, יודע מה נעשה שם, עד שהוא נכנס לפרטי פרטים.**

הם עצמם, לא היו מעודכנים דיים. ולכן, מעוצם הפליאה החליטו לברר את סוגיית המצב החינוכי השורר בשלוש הערים. הם התקשרו לעיר הראשונה ודיברו עם המנהל שכיהן שם עד לתקופה האחרונה, והאיש מתאר לפנייהם: "ביה"ס שלנו הוא קטן מאוד. יש בו רק כשלושים וחמישה תלמידים. למנהל החדש שיגיע לכאן לא תהיה דעה בשום עניין חינוכי. ההורים יתחשבו בדעתו, בדיוק, כפי שמתחשבים בדעתו של האחראי על הניקיון". ממש כפי שאמר הגאון.

מנהלי 'תורה ומסורה' מתקשרים לעיר השניה, ואנשי ביה"ס הביעו את דעתם ש'המנהל החדש שיבוא, יוכל להצליח מאוד, אבל אין לנו כסף לשלם לו. כל הכסף שייכנס לקופת ביה"ס משועבד עדיין למשכורת ולפיצויים של המנהל הקודם'. כאשר התקשרו אל ביה"ס בעיר השלישית, התבהרה להם סיבת שתיקתו של ר' משה פיינשטיין. אנשי בית-הספר הודיעו שכבר לפני שבועיים מצאו מנהל חדש.

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל: נולד בשנת תרנ"ה (1895) בעיירה אוזדה שברוסיה ביום הולדתו של משה רבנו, ונקרא על-שמו. צאצא למשפחת הגר"א, בעל 'סדר הדורות', תוספות יום טוב והשל"ה. עוד בילדותו ניכר כי נועד לגדולות ונודע כ'עילוי'. בגיל עשר כבר היה בקיא במסכתות בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא. בגיל 13 נשלח ללמוד בישיבת 'עץ החיים' ובהמשך יסד את 'ישיבת קוברין'. עד גיל 15 סיים את כל הש"ס והשולחן ערוך. לאחר פטירת אביו, התמנה לרבה של עיירת אוזדה. בשנת ה'תרפ"א (1921) החל לשמש כאב"ד של העיר ליובאן שברוסיה. בחודש שבט ה'תרצ"ז (1937) היגר לארה"ב ושימש כראש ישיבת 'תפארת ירושלים' בניו יורק. תפקידו אותו מילא במשך 50 שנים עד לפטירתו. כיהן כנשיא אגודת הרבנים של ארה"ב וקנדה וכנשיא ארגון 'עזרת תורה'. גאון אדיר. רבים ראו בו כגדול דור.

שאלות רבות הופנו אליו בבעיות טכנולוגיות מודרניות, רפואה והלכה ובעיקר היהדות אלפי תשובותיו בהלכה הופצו בעולם היהודי כולו. היה פעיל בענייני ציבור וחינוך בקהילה היהודית. הותיר אלפי עגונות לאחר השואה. עשה חסד עם כל אדם באשר הוא. נשא בעול הציבור. רדף אחר השלום. נפטר בניו-יורק ביום שני במהלך תענית אסתר י"ג אדר שני ה'תשמ"ו (1986). קבור בהר המנוחות. בהלווייתו שהתקיימה בחג הפורים בירושלים השתתפו מאות אלפים. חי כ-91 שנים.

אביו: ר' דוד. **אמו:** מרת פייא גיטל. **אשתו:** מרת סימה (בת ר' יעקב משה קסטנוביץ). **בניו:** ר' דוד (ראש ישיבת 'תפארת ירושלים' בניו-יורק וחבר מועצת גדולי התורה בארה"ב), ר' ראובן (ראש ישיבת 'סטטן איילנד'). **חתניו:** ר' אליהו משה שיסגל (ר"מ בישיבת 'תורה ודעת' בברלין), ר' ד"ר משה דוד טנדלר (רב במונסי ניו-יורק, מומחה בתחום קסטנוביץ). **מרבתי:** הגאונים ר' איסר זלמן מלצר, ר' פסח פרומקין. **מתלמידי:** הגאונים ר' ניסן אלפרט, ר' שלמה אבינר, ר' חיים חייט **מספרי:** **יאגרות משה- שו"ת** (שמונה כרכים) **ידברות משה:** שיעורים בסוגיות הש"ס. **ידרש משה-** אגדה ופרשת שבוע **יקול רם- חידושים** ומוסר **יוגד משה-** על הגדה של פסח **יד משה- שו"ת**.

מעשה בתלמיד חכם שהתארך בביתו של רבינו, בארוחת בוקר. על שולחנו של הגאון היו שני קנקנים עם שתי שקיות חלב, של שתי חברות שונות בהכשרים מהודרים. והנה, אותו ת"ח רואה את הגאון הנ"ל מושיט את ידו לאחד הקנקנים, ולאחר שניות בודדות מחזירה למקומה, ולוקח את הקנקן השני. ממעשה זה, הסיק אותו בחור שהרב סומך על החברה השניה, ולא על הראשונה, שאלמלא כן, מדוע הרבי החזיר את הקנקן הראשון שלקח, וחשב שיש 'מצווה גדולה' לפרסם את הדברים לתועלת הרבים. הלך לישיבה והתחיל לספר, וכן עשה בעוד ישיבות. השמועה התפשטה בארצות הברית כאש בשדה קוצים, עד שרוב האנשים החלו לרכוש את מוצרי החלב של החברה השניה בלבד, שהרי אם הרבי בעצמו, אינו סומך, מדוע לקנות מוצרים מאותה חברה? לאט לאט החברה השניה עמדה לפני פשיטת רגל.

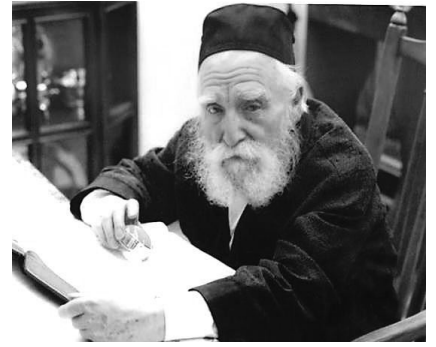
החליטה הנהלת המפעל ללכת לבית הרב לשאול איזה דופי מצא בחברתם, שפסל אותה. ואם ישנה בעיה- הם מוכנים לפותרה לאלתר. עלו ובאו לביתו, וכששמע הרב את דבריהם נבהל, קם והלך למקור, והביא להם חלב של חברתם, באומרו **שרק הבוקר שתה חלב שלהם, וכן כמעט בכל בוקר וערב שותה מהכשר זה**, ואינו מבין מי המציא זאת. יישב, חשב וזכר, באותו מעשה וסיפר להם על חשדו בבחור שהיה אצלו, וציין כי **כאשר הרים את קנקן החלב של ההכשר שלהם, נוכח לדעת כי נגמר החלב, ולכן לקח את השקית השניה, ורק חוסר ההבנה של אותו בחור גרמה לכל הצער והוצאת שם רע על אותה חברה עד שכמעט פשטה את הרגל**.

בספר 'מורשת אבות' מובא סיפור מופלא הממחיש את צניעותו וענוותנותו של הרב: בהיותו מהלך פעם ברחוב, שמע רבינו קול: "משה! משה!" בהביטו סביב, ראה כי זהו קולו של מר, אשר ישב במכוניתו. ניגש ר' משה אל המכונית. הבין האיש שר' משה חשב שהקריאה היתה מכוונת אליו והסמיך מרוב מבוכה, הוא אמר: "תוך כדי נהיגה הבחנתי בבני משה, פה ברחוב, לא הייתי מעלה בדעתי לקרוא לראש הישיבה בצורה כה פשוטה. נוסף לכך, לו הייתי מבקש לדבר עם רבינו, הייתי יוצא ממכוניתי וניגש אליו. לא הייתי מעז לבקש מראש הישיבה כי יבוא אלי". רבינו הבטיחו נאמנה כי אין לו סיבה לדאגה: "זה שנים רבות שאיני מייחס כל משמעות לדברים הללו".

ישיבת 'מועצת גדולי התורה', שבה היה אמור רבינו להשתתף לראשונה כיושב ראש, נועדה להתקיים מיד בתום שיעורו ותפילת מנחה ב'תפארת ירושלים'. מחוץ לכתלי הישיבה המתינה לו מכונית. עם תום תפילת מנחה הקיפוהו תלמידיו כדי ללוותו החוצה, ללא עיכוב, מאחר וחברים אחרים של 'מועצת גדולי התורה' כבר המתינו לו שם. בעומדו להכנס למכונית פנה אליו עני וביקש צדקה. ר' משה שלף מארנקו כמה מטבעות ונתנם למבקש, אך הלה טרם סיים. הוא פתח בשיחה עם ר' משה, בעוד הנהג הממתין והתלמידים מאבדים את סבלנותם. **אחדים מהם ניסו לרמוז לעני שר' משה ממהר מאד, אך הוא רמז להם להתרחק**. לאחר שיחה בת עשר דקות התנצל רבינו, לחץ את ידי הקבצן ונכנס למכונית. אחד התלמידים אזר עוז בנפשו ושאל מדוע לא הסתפק בנתינת הנדבה לעני ובאמירה שהוא ממהר ואינו יכול להקדיש זמן לשיחה. השיב רבינו: "עליך להבין שהשיחה היתה חשובה לאדם זה הרבה יותר מאשר הכסף. **מצוות הצדקה שלי כללה להראותו שאני מתעניין בדעותיו, ושאני עסוק מכדי להאזין לו**". מוסיף ר' דוד: "אבי חס על זמנו ומעולם לא בזבז דקה, אולם אם אדם עני או מודאג שפך לפניו שיחו במשך שעה, יכול היה אבי להקדיש לו את השעה הנחוצה". (מורשת אבות).

על צפיינו של הגאון רבי משה פיינשטיין מסופר, כי באחת השנים, בראשיתו של חודש אייר, שמע מישהו את אנתת כאב הבוקעת מגרונן של רבי משה. כאשר הוא שאל אותו מהי סיבת האנחה, הסביר ר' משה: "חז"ל אמרו: בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל. עכשיו, שוב חלף חודש ניסן, ולא נמצאנו ראויים לקדם את פני המשיח".

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל: נולד בשנת תרנ"ה (1895) בעיירה אוזדה שברוסיה ביום הולדתו של משה רבנו, ונקרא על-שמו. צאצא למשפחת הגר"א, בעל 'סדר הדורות', תוספות יום טוב והשל"ה. עוד בילדותו ניכר כי נועד לגדולות ונודע כ'עילוי'. בגיל עשר כבר היה בקיא במסכתות בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא. בגיל 13 נשלח ללמוד בישיבת 'עץ החיים' ובהמשך יסד את 'ישיבת קוברין'. עד גיל 15 סיים את כל הש"ס והשולחן ערוך. לאחר פטירת אביו, התמנה לרבה של עיירת אוזדה. בשנת ה'תרפ"א (1921) החל לשמש כאב"ד של העיר ליובאן שברוסיה. בחודש שבט ה'תרצ"ז (1937) היגר לארה"ב ושימש כראש ישיבת 'תפארת ירושלים' בניו יורק. תפקידו אותו מילא במשך 50 שנים עד לפטירתו. כיהן כנשיא אגודת הרבנים של ארה"ב וקנדה וכנשיא ארגון 'עזרת תורה'. גאון אדיר. רבים ראו בו כגדול דור.

שאלות רבות הופנו אליו בבעיות טכנולוגיות מודרניות, רפואה והלכה ובעיקר היהדות ואלפי תשובותיו בהלכה הופצו בעולם היהודי כולו. היה פעיל בענייני ציבור וחינוך בקהילה היהודית. הותיר אלפי עגונות לאחר השואה. עשה חסד עם כל אדם באשר הוא. נשא בעול הציבור. רדף אחר השלום. נפטר בניו-יורק ביום שני במהלך תענית אסתר י"ג אדר שני ה'תשמ"ו (1986). קבור בהר המנוחות. בהלווייתו שהתקיימה בחג הפורים בירושלים השתתפו מאות אלפים. חי כ-91 שנים.

אביו: ר' דוד. **אמו:** מרת פייא גיטל. **אישתו:** מרת סימה (בת ר' יעקב משה קסטנוביץ). **בניו:** ר' דוד (ראש ישיבת 'תפארת ירושלים' בניו-יורק וחבר מועצת גדולי התורה בארה"ב), ר' ראובן (ראש ישיבת 'סטטן איילנד'). **חתניו:** ר' אליהו משה שיסגל (ר"מ בישיבת 'תורה ודעת' בבורלין), ר' ד"ר משה דוד טנדלר (רב במונסי ניו-יורק, מומחה בתחום איסור זלמן מלצר, ר' פסח פרומקין. **מתלמידיו:** הגאונים ר' ניסן אלפרט, ר' שלמה אבינר, ר' חיים חייט **מספריו:** **יאגרות משה- שו"ת** (שמונה כרכים) **ידברות משה:** שיעורים בסוגיות הש"ס. **ידרש משה-** אגדה ופרשת שבוע **יקול רם- חידושים** ומוסר **ויגד משה-** על הגדה של פסח **יד משה- שו"ת**.

שקדנותו של הרב היתה מופלאה. פעם הגיעו נכדתו ובעלה לבקרו, ומצאוהו ספון בחדרו ולומד כדרכו בקודש. **היות והם לא רצו להפריע לו, הם המתינו בשקט עד שיפסיק לרגע ממישנתו, וישיגו בהם ואז יוכלו לתת לו ברכת שלום.** חלף זמן רב, אולם הרב לא הרים את ראשו מן הגמרא. עברה שם הרבנית והבחינה במחזה והבינה את המתחולל בראשם של נכדתו ובעלה וקראה: **"אם תמתינו עד שיפסיק מלימודו, תצטרכו לעמוד כאן כל היום וכל הלילה!"**

הרב לעת זקנותו **סבל ייסורים וכאבים נוראים בלבו.** באחת הפעמים אושפז במחלקה לטיפול נמרץ במצב קשה ביותר. כאשר קבעו הרופאים כי מצבו התייצב ויצא מכלל סכנה, הורשו בני המשפחה להיכנס לדקות ספורות מאחר עדיין סבל מכאבים חזקים ביותר בליבו וכל התאמצות מיותרת יכלה לדרדר את מצבו הבריאותי. הם הוזהרו שלא יחריפו את מצבו. בני המשפחה נכנסו בדחילו ורחימו הם מצאוהו שקוע בהרהורים. מצחו מכוּץ ועיניו בורקות. לפתע שמעו אותו בוכה ואומר: **"אין אלו יסורים של אהבה, מכיוון שמבטלים אותי מלימוד תורה"**. לאחר דקות ספורות שמעו אותו בקול חלוש אומר: **"תשל"ה"**, לאחר פרק זמן קצר אומר: **"תשל"ד"** וכן הלאה. הרופא נכנס לפתע והביט במוניטור שהיה מחובר ללב והורה להוציא את כולם מהחדר. **"החולה מתאמץ יותר מדי וקצב פעימות לבו אינו סדיר, עליו להרגע"**, הסביר את נימוקו.

הימים חלפו ורבינו התאושש מההתקף הקשה. באחד הימים הנכד שאל: **"סבא, מה פשרם של השנים שמילמת בזמן שכאבים עזים פקדו אותך?"**. הרב נרתע מעט ואמר: **"האם הבעתי את מחשבותי בקול? אם כן, הבא אספר לך: הייסורים שפקדו לא היו של אהבה. בכל פעם שניסתי ללמוד תורה, ולמרות שניסתי בכל הכח- לא עלה בידי. התחלתי לעשות חשבון נפש. חטאתי ועלי לפשפש במעשי"**.

"סרקתי את כל שנתיי שנה אחר שנה. פשפשתי וחקרתי בכל מאורע ומאורע שעבר עליי ובדקתי האם חטאתי חטא כלשהו. האם התבטלתי אי פעם מלימוד התורה. הפלגתי אחרנית עשר שנים, עשרים שנים, שלושים ... ורק כשהגעתי לשישים שנים אחרנית נזכרתי במעון מימי נעוריי ואז הבנתי מדוע בא לי כל זאת. היה זה בהיותי בישיבתו של הגאון ר' פסח פרוסקין זצ"ל. יום אחד בעת השיעור, זרק ראש-הישיבה לחלל החדר קושיה חמורה. היכל הישיבה געש ורעש. הבחורים החלו להתנצח ביניהם כשהם מעלים לסברות לכאן ולכאן, ומנסים את כל כוחם בתירוץ הקושיה. לאחר כמחצית השעה השתתקו הכל. הסערה קמה לדממה. אפילו האריות שבחבורה לא הצליחו לפצח את הקושיה המסובכת."

"לפתע, כאילו אור הבזיק במוחי, הסוגיה התבהרה לי להפליא. קמתי אנוכי, מהצעירים שבחבורה, ובקול צלול אמרתי את התירוץ. היה זה תירוץ גאוני ומבריק וכל הקושיות התיישבו כלא היו. ראש-הישיבה קם ממקומו והכריז: **"אכן, בני, זהו התירוץ המבוקש. זכית לכוון אל האמת"**. הכל קמו והביטו בי בהתפעלות. ואני לבי גאה בי, הרגשה נפלאה של סיפוק הציפה אותי, חשתי רגש קל של גאווה והתנשאות". הרב הפסיק לרגע והתבונן בנכדו והמשיך ואמר: **"יותר משישים שנה עברו מאז", וקולו של הסב הגדול נחנק מבכי.**

"הקב"ה המתין לי זמן כה רב שאחזור בתשובה על חטא זה. אולם לדאבוני לא זכרתי אותו ולא התחרטתי עליו. ועל הרגשתי ההתנשאות בלב נענשתי עתה בלבי!". אכן, אדם מיוחד במינו מגדולי דורנו שיכול להעיד על עצמו כי במשך שישים שנים לא חטא ואף לא הרורה, ומעולם לא התבטל מלימוד תורה ורק אותו מעשה שהיה בצעירותו שבו חטא ברגש דק של גאווה. אלמלא סיפרו מעשה זה היה לא היינו מאמינים כי אף בדורנו נמצא גדול תורה כזה.

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל: נולד בשנת תרנ"ה (1895) בעיירה אוזדה שברוסיה ביום הולדתו של משה רבנו, ונקרא על-שמו. צאצא למשפחת הגר"א, בעל 'סדר הדורות', תוספות יום טוב והשל"ה. עוד בילדותו ניכר כי נועד לגדולות ונודע כ'עילוי'. בגיל עשר כבר היה בקיא במסכתות בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא. בגיל 13 נשלח ללמוד בישיבת 'עץ החיים' ובהמשך יסד את 'ישיבת קוברין'. עד גיל 15 סיים את כל הש"ס והשולחן ערוך. לאחר פטירת אביו, התמנה לרבה של עיירת אוזדה. בשנת ה'תרפ"א (1921) החל לשמש כאב"ד של העיר ליובאן שברוסיה. בחודש שבט ה'תרצ"ז (1937) היגר לארה"ב ושימש כראש ישיבת 'תפארת ירושלים' בניו יורק. תפקידו אותו מילא במשך 50 שנים עד לפטירתו. כיהן כנשיא אגודת הרבנים של ארה"ב וקנדה וכנשיא ארגון 'עזרת תורה'. גאון אדיר. רבים ראו בו כגדול דור.

שאלות רבות הופנו אליו בבעיות טכנולוגיות מודרניות, רפואה והלכה ובעיקר היהדות אלפי תשובותיו בהלכה הופצו בעולם היהודי כולו. היה פעיל בענייני ציבור וחינוך בקהילה היהודית. הותיר אלפי עגונות לאחר השואה. עשה חסד עם כל אדם באשר הוא. נשא בעול הציבור. רדף אחר השלום. נפטר בניו-יורק ביום שני במהלך תענית אסתר י"ג אדר שני ה'תשמ"ו (1986). קבור בהר המנוחות. בהלווייתו שהתקיימה בחג הפורים בירושלים השתתפו מאות אלפים. חי כ-91 שנים.

אביו: ר' דוד. **אמו:** מרת פייא גיטל. **אישתו:** מרת סימה (בת ר' יעקב משה קסטנוביץ). **בניו:** ר' דוד (ראש ישיבת 'תפארת ירושלים' בניו-יורק וחבר מועצת גדולי התורה בארה"ב), ר' ראובן (ראש ישיבת 'סטטן איילנד'). **חתניו:** ר' אליהו משה שיסגל (ר"מ בישיבת 'תורה ודעת' בברלין), ר' ד"ר משה דוד טנדלר (רב במונסי ניו-יורק, מומחה בתחום רפואה והלכה). **מרבותיו:** הגאונים ר' איסר זלמן מלצר, ר' פסח פרומקין. **מתלמידיו:** הגאונים ר' ניסן אלפרט, ר' שלמה אבינר, ר' חיים חייט **מספריו:** **יאגרות משה- שו"ת** (שמונה כרכים) **ידברות משה:** שיעורים בסוגיות הש"ס. **ידרש משה-** אגדה ופרשת שבוע **יקול רם- חידושים ומוסר יוגד משה-** על הגדה של פסח **יד משה- שו"ת.**

על אף שזמנו של רבינו היה מצומצם ביותר, לבקשתם של שני היהודים, שבאו אליו בבקשה שידון את דינם, לא סירב. בזמן שנקבע ישב עם שני הדיינים נוספים - ושמע במשך שעה ארוכה את טענות הצדדים, תוך שהם מקשים עליהם קושיות ושומעים שוב ושוב את פרטי המאורעות. לבסוף פסק ר' משה את הדין כאחד מן הצדדים. **כבר במקום היה ניכר, כי הצד שהפסיד מתקשה לקבל את הפסק.**

לאחר שעה קלה צלצל הטלפון בביתו. מהעבר השני היה אברך צעיר שניסה לטעון כי הדין שנפסק אינו נכון. רבינו בענוה ובסבלנות הסביר לו, שוב ושוב את נימוקי הדין. כשהאברך הצעיר ראה כי אינו משכנע את הרב, הרים את קולו ואמר כי חוץ מהטענות שיש לו, **הדין כלל אינו תקף שכן הוא נעשה בלילה ואין דנים בלילה.** הרב ענה שוב בסבלנות כי **אין מתחילים דין בלילה, אולם אם מתחילים לדון ביום מותר לסיימו בלילה.** האברך בחוצפתו ענה כי הוא אינו מעוניין בפלפולים והוסיף מספר משפטי גנאי כלפי הרב, שלא הגיב.

כעבור כשנה הופיע אותו אברך בבית הרב בבקשה, כי יבחן אותו וייתן לו כתב סמיכה. הרב, על אף ששם לב למבטיהם התמהים של בני ביתו, נענה ברצון. כשסיים לבוחנו ונוכח לדעת, כי הלה יודע היטב, העניק לו ר' משה כתב סמיכה מכובד. משיצא שאלוהו בני הבית **כי צד נתן לו כתב סמיכה לאחר שפגע בו קשות רק לאחרונה!?!** ענה להם הרב: **"הרי עבר מאז יום הכיפורים, ואני אמרתי בתפילה זכה, כי אני מוחל לכל מי שפגע בי, כך שממילא אין לי שום קפידה עליו, שהרי מחלתי לו, ואם כן, מדוע לא אתן לו כעת כתב סמיכה!?!"**

פעם אחת הביע אדם את תוכחתו בפני רבינו ושאלו **מדוע נוסע הוא לישיבתו עם מכונית ביום שישי אחר זמן הדלקת נרות (קודם קבלת שבת).** לדעתו אסור לנסוע בשעה כזו, כי אנשים, שרואים, יבואו על ידי כן לזלזל בשבת קודש (רבי משה היה אז קרוב לגיל שמונים ונסע נסיעה בת שתי דקות מביתו לישיבה). וזה אשר השיב לו רבי משה באיגרתו (והדברים מדברים בעד עצמם): **"נהייתי מאוד אשר מעלת כבודו הזדרז לקיים מצוות תוכחה לפי דעתו, ותשואות חן למעלת כבודו וחס וחלילה לי להקפיד בזה. ואם ירצה ה' בלא נדר לא אסע עוד משעת הדלקת נרות במכונית, אף שאין בזה שמץ איסור אף לא משום מראית העין. אבל מכל מקום, כיוון שמעלת כבודו כותב שיש ח"ו קלקול לאיזה נשים ואנשים שידמו, שיש בזה זלזול לשבת קודש, אראה בלא נדר שלא לנסוע עוד במכונית משעת הדלקת הנרות." על החתום: "ידידו המברכו בזכות מצוות התוכחה שקיים לכבוד השי"ת ולכבוד שבת קודש לשפע ברכה שבא ע"י קיום שמירת השבת ולסוכת השלום".**

עשיית החסד של הרב הייתה מופלאה. אחד מראשי הישיבות היה פעם בארצות הברית כדי לאסוף כסף עבור ישיבתו. בהזדמנות זו נכנס לבקר כמובן בביתו של רבינו שקיבלו בסבר פנים יפות. ראש הישיבה סיפר על מטרת ביקורו בארה"ב ושהוא מתעתד להיות גם בטורונטו ובקרוב יסע לשם. שאלו רבינו: **"האם אתה מתכוון לבקר שם אצל פלוני?"** (שהיה עשיר מפורסם). **"בעז"ה" - השיב. אמר לו ר' משה: "יש לי מכתב עבורו. איני רוצה להטריח, אבל אם בין כך תהיה אצלו אולי תוכל להיות שליח מצווה ולמסור לו את המכתב?" - "בוודאי, בשמחה רבה..."** התיישב ר' משה וכתב בזריזות את מכתבו הכניס למעטפה סגר ומסר לראש הישיבה. הגיע הלה לטורונטו, וכמובן דבר ראשון עשה את שליחותו של ר' משה. הוא נכנס לאותו עשיר ומסר לו את המכתב. העשיר פותח את המכתב, קורא בו... ומתחיל לחייך... היה זה **'מכתב המלצה' שכתב רבי משה אל אותו גביר, עבור ראש הישיבה.** ר' משה לא אמר לראש הישיבה - **"אני כותב לכם מכתב המלצה"** ואז הלה יהיה מחויב כלפיו הרגשת הכרת הטובה ותודה. אלא אדרבה, הוא נתן לראש הישיבה להרגיש כאילו הוא שעושה טובה עבורו. העשיר, שקרא את המכתב והבין ממנו, שמוסר המכתב אינו יודע במה המדובר, חייך וכמובן נתן לו נתינה מכובדת...

הצדיק הנסתר הרב יוחנן ג'אניאן זצ"ל הידוע כמחלק ההדסים- נולד בפרס. העניות בבית הוריו הייתה כה גדולה, עד שאפילו נייר לכתוב עליו לא היה. בעודו ילד התייתם מאביו ואימו. אחיו קיימו את צוואת הוריהם ודאגו להעלות את רבינו לארץ ישראל. האדמו"ר מזוועיהל, ר' שלמה גולדמן, לקח את רבינו תחת חסותו, והוא התעלה. רבינו הצטרף לחבורת 'תיקון חצות'. היו מתכנסים בכל לילה זקני תלמידי חכמים וצדיקים, שהיו בוכים את צער השכינה הקדושה. גם לאחר שנישא, העניות שררה בביתו, וכדי להחיות את נפשם היו קונים במשקל לחם יבש.

באחד הימים פנה אליו הרה"ק ר' אהרון ראטה (מ'שומרי אמונים) ואמר לו, כי עליו להביא הדסים לכבוד שבת המלכה - וכן עשה. רבינו היה מהצדיקים הנסתרים והרה"ג ר' אברהם אהרונביץ התבטא לא אחת על רבינו, בעת שיצא ר' יוחנן מביתו, ואמר: "כעת היה בביתי ראש ה-ל"ו הצדיקים, מוכר הבשמים". למרות עניותו היה בשמחה עצומה.

מקובל. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. ענוותן מופלא. הסתיר את ידיעותיו והיה מתבטא, כאשר ביקשו לערבו בענייני הלכה, כי הוא עם הארץ פשוט ואינו מבין, מה מבקשים ממנו! במוצאי שבתות העידו מספר מקורביו, כי דלתותיו היו נעולות, ולאחר שלחץ אחד מהמקורבים אמר רבינו, כי אליהו הנביא היה בביתו. על אף עניותו הרבה חילק סכומים עצומים לצדקה.

רבינו ידע את יום פטירתו ורמז לא מעט למקורביו על כך. הצדיק התקשר אליהם וביקשם, שיגיעו בזריזות לביתו. שם ברכם כאילו נפרד מהם. לאחר מספר ימים הבינו היטב מדוע נהג כך... כמו כן הדגיש, כי הוא מזרעו של מרדכי היהודי וכאשר התבקש ב-י"ג באדר ה'תשנ"ט (1999) לבית-עולמו, הבינו, את אשר דיבר. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' חיים. **אמו:** מרת שרח. **אשתו:** מרת שרה (בת הצדיק ר' מיכאל כהן). **מרבתינו:** האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזוועיהל, המקובל ר' יעקב מונסה. **בניו:** ר' אלעזר, ר' יוסף. **ספריו עליו:** ירבי יוחנן מחלק ההדסים- תולדות חייו של רבינו וסיפורי הנהגות צדיקים נסתרים בדור האחרון- ח"א.

אחד מבני משפחתו של הגאון מרן ר' בן ציון אבא שאול זצ"ל סיפר בימי השבעה: "הייתה תקופה, שבה מרן ר' בן ציון אבא שאול לא חש בטוב וקיבל על עצמו, כי לאחר שיתרפא יערוך סעודת הודיה. לאחר זמן מה חזר ר' בן ציון לאיתנו, אולם שכח לעשות את סעודת ההודיה. לילה אחד חלם ר' בן ציון, כי ר' יוחנן ניגש אליו (באותה תקופה היה רבינו בן החיים) ואומר לו: "מה עם הנדר, אשר נדרת לערוך סעודת הודיה לבורא העולם?" וזירזו לקיים את הבטחתו.

למחרת, ר' בן ציון הלך במעלה רח' עזרא בירושלים והנה רואה הוא מולו את ר' יוחנן הפונה אליו ואומר: "מה עם הנדר, אשר נדרת לה' כאשר תבריא?". הגאון הרב בן ציון נדהם, וכמובן, קיים את הבטחתו. מני אז פעמים מספר ניגש לרבינו וביקש ממנו, שיברכו - והוסיף, כי מוכר הבשמים אינו איש פשוט כלל.

יפר ר' ישראל גליס: "היה לי ידיד מבוגר בשם ר' אריה.ג. זצ"ל, אשר שנים רבות התקשה למצוא את בת זוגו. באחד הימים לקחתיו לבית רבינו ושחננו בפניו את צערו של בחור זה. ר' יוחנן יעץ לבחור הנ"ל, כי יפתח גמ"ח לחלוקת תבניות ריקות של ביצים עבור סוחרי ביצי משק, למרות שלא היה מובן מהו הסוד בדבר, קיבל הבחור את דבריו והחל לעסוק בכך.

בכל יום נהג לאסוף תבניות ריקות רבות, ולאחר מכן היה מניחם בשיבת 'עץ החיים' ובזמנו הפנוי מכר בפרוטות לסוחרי ביצים. והנה סובבו מן השמיים, כי במהלך עיסוקו בחלוקת התבניות הכירוהו בעלי משק שונים, ולאחר זמן קצר בא בברית נישואים עם בתו של אחד מבעלי משק ביצים מהגדולים בארץ, או אז הבין, מדוע יעץ לו ר' יוחנן לעסוק בחלוקת תבניות ריקות.

מקורבו, ר' ירון לוי אשר זכה לקחת את רבינו ברכבו בשנותיו האחרונות למירון סיפר, כי בהיותו נער, החליטו הוא וחבריו לעשות מעשה נערות ורשמו על פתק שם של אדם אשר נפטר מן העולם. הם פנו לרבינו וביקשו ממנו להתפלל עבורו לישועה. הצדיק הביט בשם המופיע בפתק ושאל בתמיהה: "הוא עימנו?". מאחר שלא הבנו את כוונתו אמר לנו בצורה, שלא משתמעת לשתי פנים: "זה מן הנפטרים! הוא לא בין החיים!".

פעם הגיע לרבינו אדם, שנזקק לעצה וברכה. בטרם יצא מבית הצדיק פנה אליו ר' יוחנן ושאל: "האם הנחת תפילין היום?". הלה התפלל והשיב כי כמובן הניח. אולם רבינו אמר: "התפילין פסולות! וגם שבע מזוזות בביתך פסולות!". למותר לציין, כי מדברי רבינו לא נפל דבר, ולאחר הבדיקה גילה, שהתפילין פסולות - וכן כל שבע המזוזות שבביתו התגלו כפסולות!

**אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com**

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

**העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים**